

OVIDIU

Revistă științifică și literară

SUB DIRECȚIA UNUI COMITET

SUMAR:

<i>Alcoolismul Conferință de</i>	Dr. Al. Obreja
<i>Fatalitate. Poesie de</i>	D. Niger
<i>Educația antică și modernă de</i>	„ A. Betic
<i>Schilozii Poesie de</i>	„ Gr. Mălinescu
<i>Origina Românilor de Traugott Tamm de</i>	„ Edgardo
<i>Răspuns lui Viran de</i>	„ Villafleuve
<i>Mănăstirea Răteșii</i>	„ Virgiliu Andronescu
<i>Pe drum Poesie de</i>	„ Niger
<i>Fecioara. Recenzie de</i>	„ E. Flavom
<i>Roze de toamnă Nuvelă de</i>	„ Niger
<i>Vorba rea Poesie de</i>	„ G. Crăciunescu
<i>Rolul mumelor de</i>	D-ra E. I. Moșoiu
<i>Făgăduiala Tiganului Anecdote de</i>	D. Viran
<i>Cei patru oaspeți Fantasie de</i>	„ Viran
<i>Alfred Poem elvețian de</i>	„ Gr. Mălinescu
<i>Nocturne Revensie de</i>	„ P. Cerna
<i>Marcu Haiducu Balladă de</i>	„ C. Drăguș
<i>Orgie Poesie de</i>	„ P. Antonescu
<i>Șoada Tigănească</i>	„ *
<i>Invocațiune Din Lucrețiu de</i>	„ Scalpel
<i>Un discurs funebru de</i>	D. Em. Mihăilescu
<i>Poezii populare</i>	„ *
<i>Pașta Redacției</i>	„ *

Organul cercului literar «OVIDIU»

CONSTANȚA

Tipografia «Aurora» Ilie M. Grigoriu

1900

OVIDIU

REVISTA LITERARA ȘI ȘTIINȚIFICA

ALCOOLISMUL

În această chestiune, care, acum, ocupă spiritele și în România, fiind, în toate privințele, de cea mai mare importanță, dăm, aci, la locul de onoare, în fruntea revistei, vederile luminate ale eminentului savant român, D. Dr. A. Obregea.

Sunt cuvintele rostite în una din strălucitele sale conferențe, atât de gustate în elita cultă.

Și suntem deci siguri că facem plăcere cititorilor noștri, publicând, du-le.

Red.

CONFERINȚĂ

Prima acțiune a alcoolului ingerat este o excitație a părților cavității bucale și stomachale, care se simte sub forma unei încălziri. Apoi, absorbit prin vase, alcoolul intră în circulația sângelui, unde produce o încălzire generală prin ardere în toate părțile corpului și o stimulare a sistemului nervos.

Alcoolul fiind volatil și lesne oxidabil, această încălzire și stimulare vor fi însă de scurtă durată, și vor lăsa în urma lor o depresiune însemnată a puterilor și a sistemului nervos.

Cu cât cantitatea de alcool înghițită este mai mare, cu atât mai intensă va fi excitația trecătoare, dar și mai profundă va fi depresiunea finală ce urmează.

Din aceasta vedem, că încălzirea și întărirea produse de alcool, sunt numai aparente și trecătoare; rezultatul final și durabil e în tot-d'a-una răciră și sleirea organismului, care trebuie să recurgă la noi cantități de alcool pentru a se stimula, formând ast-fel un cerc vicios. Să vedem acum mai de

aproape ce alterații se produc în corpul nostru prin întrebuințarea continuă a alcoolului.

Gura și papilele gustative sunt arse; o sete continuă apare, reclamând nouă cantități de băutură. Organele gustative nu mai simt de cât lucrurile excesiv de tari: de aceea bețorii preferă mâncările foarte sărate, ardeiate și băuturile tot mai tari. Stomachul, cu fina sa membrană digestivă, este iritat și ars.

Sucul gastric își alterează calitatea, nu mai poate digera bine, iar o parte din alcool, în căldura stomachului și după legile bine cunoscute ale chimiei, se transformă în oțet acru: de aci, acreala din stomachul bețivilor, care le irită stomachul, dând bale acide, ce se urcă pe gât, cu răgăitură și arsuri.

Aceste arsuri dureroase constituie ceea ce țărani numesc jég și vătămătură; știut este, că mai bine de jumătate din țărani noștri se plâng de aceste lucruri.

Alcoolul absorbit în stomach trece la ficat, pe care îl irită și produce ciroza. De aci, spiritul se duce la plămâni și la inimă, prin vasele mari, iritându-le și ardându-le preste tot. Plămâni fac oxidarea unei părți din spirit, sub forma aldehidă, substanță volatilă cu miros greu, care se elimină iritând bronhiile și căile aeriene până la nas, ast-fel că le congestionează și le înroșește; de unde culoarea stacojie a nasului la bețivi. De aceea plămâni sunt foarte

iritabili la alcoolici și foarte puțin rezistenți: nimic mai frecvent și mai periculos de cât pneumoniile, bronhitele cronice și tuberculoza la alcoolici. Aceasta e chiar cea mai bună explicație a întinderii tuberculozei între lucrători și țărăniime.

Grea și periculoasă este alterația produsă de alcool asupra inimii și a vaselor arteriale în general. Ea explică scăderea vitalității individului alcoolic; căci, după expresiunea vestitului chimist francez Trousseau, vârsta noastră depinde de cea a arterelor.

Arterele, la alcoolici, sunt curînd dilatate, sclerozate, îmbătrînite și, cu toată aparența lor voluminoasă și aprinsă la față, alcoolicii, la cea mai mică boală sau lovitură, cad pentru a zace îndelung și adesea a nu se mai ridica.

Cea mai gravă dintre leziunile produse de intoxicarea prin alcool, este asupra sistemului nervos. Atât nervii periferici cât și măduva spinării, dar mai ales crierul sunt atacați și alterați de către această funestă otrăvă. Multe paralisii ale mâinilor și mai ales ale picioarelor se recunosc pe fiecare și mai mult că derivă din alcool; dar cu deosebire crierul este atins în părțile sale cele mai înalte și nobile. Chiar la beția acută lucrul este evident: pe când tot restul corpului se ține bine, crierul sucombă prin pierderea conștiinței și amețală. Puterea de judecată și de stăpânire de sine se stinge repede la aburii alcoolului; de aceea bețivii devin impulsivi, puțin chibzuiitori, gata la ceartă și la bătae, și în acest din urmă caz ajung repede la răniri grave și omor.

Iată criminalitatea explicată. Și n'avem de cât să citim expunerile

șilnice din rapoartele polițiilor și mai ales faimosul discurs al domnului procuror general de Galați, I. Bastaki, ca să ne convingem că alcoolismul este principala cauză a sporului grozav și neașteptat ce se notează în criminalitatea poporului nostru, de obicei așa de blînd și primitor.

Fibra și celula nervoasă sunt puternic lezate de alcool. De aceea și vedem în vechii bețutori că se produce tremur și apoi paralisii în diferite părți; inteligența, facultățile mai înalte, sentimentele de afecțiune pentru aproapele, pentru familie, ordine și bună-cuviință, toate dispar, și nu rămâne în vechiul bețutor de cât partea cea mai brutală din instinctele animalice pe lângă un egoism nemărginit; secăt de puteri fizice și morale, fără vlagă în corpul său, fără rezistență la intemperii și la molime, cu fața îmbătrânită înainte de timp și diformată de viciu, nepăsător de datoriile înalte către familie și societate, murdar ca ținută; necuviincios, abrutizat, alcoolicul nu mai păstrează din foastele sale calități de cât pofta nesecată de a bea și un egoism neînfrinat, care-l face să comită ori-ce acțiune rea asupra familiei și societății, numai și numai ca să-și procure câți-va bani pentru a bea iar imediat.

În această stare, tot felul de boale nervoase se ivesc asupra dărapănatului individ: epilepsia, paralisia, meningita, encefalita, mania, delirul tremens, emoragia și alte afecțiuni grave, adesea incurabile, terminându-se prin demență, infirmități sau moarte miserabilă.

În fine, cea ce este mai grav pentru societate, este perspicțiva înfiorătoare ce așteaptă pe soțiile și progenitura alcooliceilor.

Puterea sexuală de procreare scade repede la alcoolici; de aci, împreună cu alterarea caracterului moral, o mulțime de consecințe rele în viața conjugală, care adeseori se sfârșimă.

Copiii procreați de alcoolici sunt, în majoritatea casurilor, niște ființe nefericite. Adesea avortați, uneori monștri, alteleori de o debilitate așa de mare, încât nu au nici cea mai mică rezistență vitală și moț în primul an al copilăriei, succumbând la cele mai mici cauze morbide. Iată explicarea marelui morbidității și mortalității ale copiilor țăranilor noștri, cari ar trebui să fie mai rezistenți decât toți ceilalți.

Cercetări și studii serioase au dovedit că, în majoritatea casurilor, copiii alcoolicilor prezintă, de timpuriu și în mod grav, tot felul de boale nervoase sau infirmități: abolirea simțului de fronațiune, epilepsia, idiotia, hemofilia, limfatismul, într'un cuvint degenerarea fizică și mentală; iată partea de moștenire ce lasă părintii alcoolicii nenorocitelor lor progenituri. Aceasta nu va aduce nici un serviciu societății și familiei lor, ci numai miserie și pericole. În adevăr, acești copii vor necesita întreținerea în ospici și asile, prin infirmitatea lor, sau vor produce și mai mari pierderi societății prin delicta și crime, ce mereu vor comite, ajungând în urmă a trăi, tot în comptul social, prin penitenciar și închisori. S'a calculat în Anglia că, în cursul unei jumătăți de secol, o singură familie de alcoolici inveterați, cu progenitura ei, a adus societății pierderi de peste un milion de lei. Iar, la noi în țară, n'avem de cât să ne comparăm cu populația israelită conlocuitoare, și ne vom convinge până

la evidență de ceea ce ar putea să fie populația noastră și de catastrofa care o amenință într'un viitor, vai! destul de apropiat.

Observăm datele statistice oficiale publicate în *Monitor* asupra mersului populațiunei și bine resumate în rapoartele directorului serviciului sanitar, Dr. Felix. În mai toate orașele și orașelele Moldovei și o bună parte din ale Munteniei, două tablouri cu totul diferite ni se înfățișează între locuitori: pe de o parte, populația israelită, de și încă necomplet acimată și săracă, se înmulțește într'un mod spăimântător; de altă parte, populația creștină seade, adeseori într'un mod întristător. Diferența și cauza care o explică nu pot fi decât una: pe când israeliții *nu beaă*, creștinii, în genere, *daă pentru beături ultimul lor ban*.

Pentru omenirea actuală și în special pentru țara noastră, nu poate fi un pericol economic și social mai mare decât acel al alcoolismului. Și dacă ne gândim că, la 1850, bună-oară, în țara noastră, nu se consuma nici măcar un hectolitr de alcool industrial, și totuși populațiunea era voinică și productivă, putem susține că, și astăzi, se poate admite abstenența de la spirit, și atunci pe fie-care an s'ar economisi suma corespunzătoare celor 30 de milioane de litri de alcool absolut, cari se beaă în țară. Făcând calculul că acest alcool nu se bea ca atare, ci transformat, diluat și suprataxat de cei 27000 de cărciumari sau *otrăvitori publici*, plus cele 28000 de cazane vicioase și primitive, găsim că s'ar realiza o economie de aproximativ 400 de milioane de franci. La aceste s'ar mai adăoga încă, tot atât, cel puțin, ca echivalent al

șilelor pierdute prin înbolnăvire, deliecte, crime, poliție și ospitalizare.

Ajungem, deci, numai pentru țara noastră, la cifra de aproximativ 600 de milioane de franci, risipiți pentru un viciu ca acel al alcoolismului.

DR. AL. OBREGEA.

FATALITATE

*Albăstrul mării înfinit
Te amăgește 'n depărtare
C'ar și de-a cerurilor rare
Mărginit.*

*Depart, 'n câmpul sufletec,
Iluziile-apar frumecase,
Și-aprcape numai, schimbăcicase,
Amăgesc.*

*Pe mări mecuri pătimim
Tu vi c' furtună 'ngrezitare,
Și partea l'ine-făcătoare
E că pierim.*

*Din omenețile furtunii, —
Mai trist de cât e neștiută, —
Rămănem arbi, fără credință,
Sau nebuni.*

NIGER.

EDUCAȚIA ANTICĂ ȘI MODERNA

(Urmare și sfârșit).

Putinile rămășițe prețioase din viața popoarelor anticității scapate din nenumăratele cataclisme sociale, ne aduc totuși la cunoștință că în departata anticitate educațiunea a fost o chestiune capitală, care a atras în toate timpurile și locurile atențiunea deosebită a cugețătorilor. De aceia găsim în remășița de

legiuiri a Indiei ajunsă la noi sub epitetul de *codul Manu*, legi cari impun omului o viață cumpătată ca unic mijloc de triumf în lupta pentru existență; precum în cartea IV, sloca 12: *«acela care dorește fericirea trebuie să caute mulțumirea desăvârșită și să-și stăpânească simțirile; căci fericirea are de bază mulțumirea, și nenorocirea contrariul»*, iar sloca 15 din aceeași carte prescrie: *«în prosperitate ori în nenorocire, nu trebuie să caute avuția cu prea multă lăcomie, nici prin acte interdicte, nici a o primi de la ori-cine»*. Simplitatea traiului a fost dar cuvântul de ordine morală al anticității și această austeritate a dat omenirei în diferite epoce naturi entuziaste, ca Buda în India și Christ în Palestina.

Buda mai cu seamă uimește mai mult prin entuziasmul lui pentru cauza sfântă a saraacului, gemând sub jugul tiranic al Regilor și Bramanilor din timpul lui; pentru că Buda este un ilustru descendent al familiei princiere *de Sakya*; pe când Christ este fiul unui nazarenean din popor. El bine, acest principe de Sakya din cea mai fragedă tinerețe s'a manifestat la curtea tatălui său, cu pornirile lui entuziaste pentru popor și un dispreț pronunțat pentru viața resfațată a palatului princiar. De timpuriu părintele lui îl căsători cu cea mai frumoasă femeie, tinăra *Gôpa*; sperând că lanțurile iubirei îl vor pironi lângă această femeie și va renunța la idealurile lui de reformator.

Dar nici farmecul femeii lui, nici iubirea copilului care 'l avu curând de la frumoasa *Gôpa*, nu 'l abătura de la mărețul ideal al copilăriei sale. Ast-fel într'o noapte principiile de Sakya părăsește cea mai desăvârșită desfatare umană, îmbracă haina de umil cerșitor și pleacă în lume, ca să lupte pentru reformarea moravurilor patriei lui, pentru emanciparea asupriților; a căror suferinți 'l-au amărit frumoșii ani ai tine-

reței lui. Șapte ani el duce o viață de privațiunî, făcând aspre reprimande în cursul propagandei sale puternicilor Regi și Bramani; fără a putea reface mediul social în care virusul bramanic ajunsese prea adânc. Revine în sinul familiei serbătorit în lungul lui parcurs și după o viață familiară modestă, el se retrage la bătrînețe în singurătate, unde se stinge în meditațiunî. Supra-numele de Buda ce i s'a dat la finitul propagandei lui însamnă în limba sancrită înțelept, derivă lu-se din *bōdi* înțelepciune.

Christ este cel mai ilustru martir al omenirei, care pentru cel asupriți își sacrifică în mod sublim viața lui; dar astă-đi din milioane de adepți ai doctrinei lui entuziaste, prea puțin, ori mai bine dicând nimene, nu va merge cu abnegațiunea până la sacrificiul suprem al vieții pentru o idee! Astă-đi abnegațiune până la martiriū este imposibilă, pentru că educația modernă inspiră oroare de privațiunî. Naturile viguroase ale anticității se datoresc deprinderii omului cu privațiunî, desvoltării fizicului prin creșterea atletică a individului; iar pe atari baze solide se puteau clădi cetățeni savanți și luptătorii neobosiți pregătiți pentru ori-ce lupte.

Licurg impune prin legi Spartanilor moravuri austere în seculul al IX-lea înainte de Christ, iar Solon prescrie Atenei aceleași principii morale ca bază a educațiunii în seculul al VII-lea înainte de era creștină. Roma de sigur că nu s'a îndepartat de moravurile străvechilor Arienî, străbunii popoarelor indo-europene; iar în epoca de propășire culturală Romanii își asimilează în mare parte viața elenică.

Viața austeră a Spartanilor și Romanilor nu este un mister pentru lumea modernă, cu toate acestea noi ne depărtăm mereu de acel frumos ideal de educațiune, noi uitărăm aproape viața modestă a părinților noștri; creștem tinerele generațiuni în prea mult confort, din

care causă numai ideea privațiunilor și a abnegațiunii inspiră oroare imensei majorității a tineritului.

Scumpa noastră persoană formează un adevărat cult pentru creșătorii noștri și această sollicitudine rău practică, face ca egoismul să meargă propagând în lumea modernă; iar fie-care individ în parte preocupat numai de *eul* lui, n'are timp nici să cugete la abnegațiune, nici să caute a practica o viață altruistică, să încerce certe acte de abnegațiune pentru *interesul familiei, a patriei, ori a omenirei*. De aceea ideea de căsătorie inspiră oroare, dacă perspectiva unei dote nu aprinde entuziasmul viitorului părinte, care voește să se devoteze vieții de familie.

Tot din cauza pornirilor egoistice moderne vedem căsătoria descrescând considerabil, acolo unde cercetarea paternității este interđisă; pentru că viața în concubinată este preferită de egoistul care poate sacrifica fără remușcare o familie de bastarđi; iar atare creatură sclav al stomahului și al pornirilor destrabalate, sboară din orgie în orgie, semănând în cale-i desonoarea și dezolarea! În lumea antică, în societatea părinților noștri, nu s'a cunoscut ororile concubinatăului; de aceea legiuitorul român a introdus în legiuirea noastră, cu o culpabilă ușurate, interđicerea cercetării paternității. Cine nu este capabil de abnegațiunea reclamată de la un părinte de familie, în interesul vădit al moralității sociale, acela nu va fi în stare să se rădice la înălțimea martirului ori a eroului; pentru că el trăește sub imperiul legilor care guvernează materia în toate fazele evoluțiunii. De la atari indiviđi societatea nu trebuie se reclame acte de abnegațiune, pentru că *mama comună nu poate pretinde se recolteze de cât egoismul ce a semănat*.

Să fim dar atenți la educațiunea tinerimii, să lucrăm pentru a turna în fizicul copilului vigoarea atletică a omului

antichităţii; iar în acest material cu în-grijire pregătit, să semănăm seminţa aleasă a *abnegaţiunii, entuziasmului, devotamentului* şi *eroismului*; fiind deplin încredinţaţi că seminţa cultivată cu sfînta iubire de ţară şi de omenire, ne va da de sigur atleşi capabili să refacă mediul social, *după măreţul ideal antic!*

Trebue să mai semnalez în treacăt că în îndepărtata antichitate n'a fost cunoscut alcoolul, că prin urmare omenirea n'a suferit de grozavele urmări ale beţiei alcoolice. La vechii Egipteni o băutură analoagă cu berea modernă se prepara dintr'un ferment de orz. Tot la acest popor alimentaţiunea consta mai de ordinar din o' fertură de orez, aliment salubru şi efin; ceia ce reducea la sume cu totul modeste hrana familiei egiptene. Champollion Figeac care descifră cel întâi ierogrifile egiptene, afirmă că alimentaţiunea unui copil egiptean costa în medie anuală 20 lei. De aceea nu este greu de admis că Egiptenii fură cei mai viguroşi oameni ai antichităţii; iar îndelungata prosperitate a Egiptului nu găseşte un termen de comparaţiune în lumea antică şi modernă.

Dacă plaga alcoolului merge cu paşi uriaşi şi ameninţă cu degenerarea întreaga lume modernă, cauza este egoismul capitalistului modern, în a cărui mîni e aproape exclusiv încredinţată puterea legiuitoare. Parlamentele moderne nu eaū măsuri de rigoare în scop de a combate întinderea beţiei, pentru că capitaliştili ţin ca să nu impedece vîndarea băuturilor, care rentează enorm bogataşilor noştri.

Mai mult între lucrările legislative ale României moderne găsim legea repausului duminical, care interzice riguros munca în zilele de sîrbători; dar legiuitorul a avut grija de cărciuma din oraş să rămână în permanenţă deschisă; iar economiile muncitorului realizate în cursul săptămînei, să se strecoare la cărciumă în zilele de sîrbători; de sigur

pentru încurajarea industriei alcoolului şi a celor-l'alte băuturi naţionale. Iată ceva care nu se putea inventa de nici un geniu al antichităţii: *condamnarea muncii în zile de sîrbători şi încurajarea băutorilor, prin ceea ce debitele de băuturi rămân în permanenţă deschise, în zilele în care lucrul este prohibit. Nu pot admite că această operă legislativă atât de mult aclamată de entuziaştii noştri democraţi, ar fi în ade-vér o conchistă democratică; pentru că cu unica măsură ce semnalez mai sus, ea înlesneşte specula nedemnă a muncitorului inconştient; numai în beneficiul unei clase compuse din producători şi vîndători de băuturi. Apoi a face ca un mic număr de cetăţeni să se înavuţască în dauna multimei, nu este a să-virşi o lăudabilă operă democratică!*

Ştiinţa a dovedit în mod nediscutabil cât sunt de nefaste urmările băuturii alcoolice, atât pentru acel rob de acest viciu, cât şi pentru progenitura lui. Cu toate acestea nu se recurge la măsuri energice, spre a împedeca cât mai curând ruina fizică şi morală a omenirei. Ba din nenorocire, vedem indiferenţa legiuitorilor înlesnind propăşirea rului, aşa că viitoarea lume modernă o putem întrevedea. *sbătîndu-se abătută de alcool între nebunie şi crimă!*

Modul cum individul este pregătit pentru lupta vieţii, traiul care el caută să'l adopte în societate, are o hotărîtoare înriurire asupra familiei şi a Statului; ast-fel că nenorocitele porniri cătră egoism şi vicii ale individului se resimt profund în toate păturile sociale; iar pentru a îndrepta atari răle, mai multe generaţiuni trebuie să cheltuească energie şi nestrămutată voinţă în lupta de regenerare.

De aceea pornirile spre egoism trebuie îndreptate la timpul oportun, căci dacă măsurile de reprimarea rului întîrzie, nici o regenerare nu mai este posibilă.

Pentru a ilustra cu exemple afirmă-

rile mele, mă voi raporta la prosperitatea și decăderea a două mari popoare ale anticității: Egiptenii și Romanii.

Egiptenii mai cu seamă ocupă cu viața lor socială prosperând o serie de mai multe decii de veacuri, căci monumentele lor datând de mai bine de patru mii de ani înainte de era creștină, probează în mod indiscutabil, cum prosperitatea acestui mare popor apune abia cu trei secole înainte de Christ; când clasică vale a Nilului e cucerită de Alexandru regele Macæloniei. În acest imens interval Egiptenii se impun atențiunii și admirațiunii anticității, atât ca cuceritori cât și ca cugetători îndrăzneși. Cu toate că fatalmente nu cunoaștem în amănunte istoria Egiptenilor, totuși din monumentele lor neperitoare ca globul care le poartă, din diferite papiruri ajunse până la noi; putem constata uimiți, că pe lângă educațiunea lor austeră, *ei merxeră cu idile generoase până la egalitatea femeii*, baza morală a familiei și a societății; pe când noi modernii europeni încă discutăm, dacă trebuie să permitem femeii, să vină alături cu tinerii studenți universitari, ca să se adape de o potrivă la fecundele sorginți ale științei moderne! Dacă m'aș incumeta să arăt cât de sumar, cum se înțelegea la Egipteni iubirea apropielii, aș putea proba că în certe cazuri găsim năzuinți egalitare, care lasă în urmă conchistele democrației moderne. Dar atare digresiune n'ar fi la locul ei în această modestă disertațiune. De aceea las pentru altă ocaziune se fac paralela conchistelor egalitare moderne, cu organizarea socială a anticității egiptene, din care reese năzuințele entuziaste către egalitate, meritând și admirațiunea și omagiile noastre.

Prosperitatea Egiptului a durat atât, cât timp austeră viața de familie a dat sucul de vitalitate statului, atât numai până ce conchistele de o parte și comerțul de alta îngrămădind în valea

Nilului avuții imense; fac ca austerul egiptean să uite viața de muncă și privațiuni și se alungece la lux și trândăvie; vicii care săpară pe nesimțite moravurile familiei egiptene și o dată cu decăderea familiei provocară o repede prăbușire a statului.

Ceia ce se întâmplă în Egipt aproape de epoca care trebuia se vadă cucerirea Egiptului de către Alexandru, s'a repetat la Roma când Romanii sunt copleșiți de porniri egoistice ale epocii de înavuțire prin cuceriri; și atari evenimente sociologice se vor repeta mereu în ori-ce societăți, fie ele cât de prospere; *când vicium trândăviei și al luxului va lua locul muncii și a vieții cumpătate în familie.*

Cel mai impunător exemplu de viață austeră romană ni'l transmite istoria din timpul republicei. *Lucius Quintus Cincinnatus* consul și dictator la Roma trăind între anii 519—459 înainte de Christ, descendent dintr'o avută familie patriciană; în repețite rânduri fiind chemat la cele mai înalte demnități în stat (consul și dictator); a fost găsit de lictorii cari veniră să'l comunice noutatea numirii lui, conducând plugul pe domeniul de care se despărțea numai atât, cât patria avea nevoie de prețiosul lui sprijin. O dată liber de atare misiune, el se reîntorcea cu dragă inimă la iubitul lui plug.

Cât timp Roma a avut atare patricieni, avintul care a luat cuceririle a trebuit de sigur să'l prosterne la picioare întreaga lume cunoscută atunci. Când în locul austerității romane, apare trândăvia și desfătarea fără pudoare, ca și Egiptul, colosul roman s'a prăbușit pentru tot-d'a-una!

Să fim dar atenți noi modernii, cari inclinăm prea mult către viața voluptoasă. Să nu ne inchipuim că maximum forței sociale rezidă în maximum al avuției; căci atare rătăcire ne va perde pentru tot-d'a-una. Avuția nu este de cât

un factor, care facilitează prosperitatea socială; dar acest factor să nu-l întrebuințăm spre slăbirea vitalității omului în orgii!

Din avere omul modern să-și facă părghia cu al cărei ajutor să înainteze mereu, spre cucerirea bunei stări desăvârșite a societății din care face parte. Omul avut numai într'atât îl putem considera ca un element de propășire, întru cât cu averea lui contribuie la buna stare generală. Acela care din avere își face unicul lui ideal final, acela care cu averea lui dă nenorocita pildă a destrăbălării și a orgiei; trebuie să fie considerată ca niște disolenți ai societății, contra cărora ori-ce măsuri de rigoare ar fi bine-meritate!

Ma! înainte de a incheia această lucrare, trebuie să măi semnalez, că anticitatea n'a cunoscut nici nenorocita pasiune a jocului, ruinătoare pentru omul modern sub raportul economic, moral și fizic. Nefasta pornire care se accentuează tot mai mult în pătura avută a lumii moderne, pasiunea necumpătată pentru joc, judecată în cele mai îndepărtate consecinți; este de sigur după beția alcoolică, cea mai grozavă plagă socială!

Legile care o condamnă sunt nepuținicioase în contra acestui flagel modern, pentru că nimeni nu va încerca se aplice legea contra semenilor sei, cu cari este în contact zilnic, în legătură intime. Educațiunea singură, școala și o asiduă propagandă contra tuturor rălelor societății, ar putea parveni a ne întoarce de pe malul prăpăstiei, spre unica cale a salvării, spre viața cumpătată și spre munca regeneratoare! Fi-vom oare destul de hotărâți în deschiderea luptei fățișe, contra viciului trândăviei și contra vieții răsfățate care ne istovește? Nu știu.

Din expunerea faptelor făcută până aici, putem pune ca concluziune temeinică, că individul lumii moderne intră mai puțin pregătit în marea luptă pen-

tru existență de cât omul anticității, că cel dintâi slab luptător tinde la cucerirea locului unui profund savant; pe când cel din urmă atlet desăvârșit, are mai mulți sorti de a învinge și în luptă pentru trai și în cucerirea unui fond de cunoștinți mai înalte.

Avuții se ruinează astăzi fizicește și moralește prin îmbuibare. Mulțimea saracă și inconștientă primește cu resignațiune starea decadentă în care o pune organizarea egoistă a lumii moderne; iar clasele conducătoare nedând mare atențiune nici școlii sateanului, nici stărei lui economice, nici igienei satului, nici boalelor care bătue în mod constant țărâtimea; neaparat că decăderea amenință din fundament lumea nouă, clădită pe egalitate înaintea legii. Peste atâtea mizerii copleșitoare, exploatarea capitalistului cu alcoolul dă lovitura de grație proletarietului gol și flămând!

O părintească îngrijire trebuie dar să aibă conducătorii lumii moderne atât pentru educațiunea viitoarelor generațiuni, cât și pentru combaterea stăruiitoare a atâtor răle care amenință cu desăvârșită ruină masele populare.

Să nu uităm că în pregătirea tinerimei pentru lupta vieții, mai întâi trebuie să lucrăm pentru desăvârșita dezvoltare a atletului și numai pe atare bază se căutăm a clădi pe savantul modern!

Cel vechi să ne fie dar călăuze în pregătirea operei de regenerare a societății moderne. După modul lor de a proceda să ne orientăm în pregătirea viitoarelor generațiuni; pe care să căutăm a le crește în cumpătare, să facem să renască în lumea modernă naturele entuziaste ale anticității; căci numai ast-fel lucrând, vom bine-merita o pioasă amintire de la acei ce ne vor urma în marea luptă a vieții.

AL. BELCİK.

Constanța. 1890 Octombrie 26.

SCHILOZI

*Unii vinlară s'adună
Cugetele, și le sună
Ca un șuer lung de grier;
Iar poctul ni le scoate
Cu vieașă, trierate
In simțirea lui și'n crier.*

*Și e, ca și mîndra floare,
Fără miros, fără soare,
In veșminte purpurii
De hărtie, versul proză
Fără flacăra cea roză
A divinei poezii.*

*Și sînt mulți cei ce se'ncearcă
In algebra lor cea seacă
Să însăile un cuget;
Dar, pe când își tot înalță
Gîndul fără de vieașă,
Ei rămîn schilozi în suflet.*

Gr. Mălinescu.

DESPRE ORIGINEA ROMÂNILOR

Contribuție la etnografia Europei Sudestice
DE TRAU GOTT TAMM

Introducere

Nu e de mult, de când numele de «Român, România — Rumâne, Rumänien¹⁾ și-au câștigat rost în limba și atlasurile noastre, cel puțin ca nume de popor și de țară, s'ar putea chiar numi o născocire

¹⁾ Mai bine s'ar dice «Romune, Romunien» sau împreună cu renumitul slavist Miklosich «Rumunien» ca el e din Român, România, este un sunet natural închis, care stînd între e închis și o (e) seamănă mai curînd unui u sau ü dar în nici un caz nu pöte fi redat printr'un ä (e) Cf. Cihac, Diet. d'Étymol. Daco-Romane I p. 283-34.

arbitrară modernă, de care — chiar în regatul României, singura țară unde românismul s'a ridicat la o viață falnică de aine stătătoare, — se servă numai nobilii și cei instruiți: țeranii și muncitorii se numesc și ei Români, totuși mai mult pentru indicarea stărei și a meseriei precum: țeran, indigan, pămîntean. Și s'ar codi să numească «Român pe proprietarul lor, pe boier.

Cu toate acestea numele cel nou e de preferat celui obicnuit în trecut în mod general «Valah» și mai ales din acest punct de vedere, că arată chiar și celui profan că poporul de la gurile Dunărei atît de năzuitor în timpul din urmă, este un membru al marelui familii romanice.

Cît timp nu era vorba de luptele naționale de azi, trecea ca ceva convențional, că valahii să trag de dreptul din coloniștii, pe cari i-ar fi adus odinioară împăratul Trajan în Dacia cucerită.

Chiar *Thunmann* la drept vorbind, fiind cel dîntăiu, care făcu cunoscuți pe Romanii de răsărit Europei științifice,²⁾ nu sdruncină

1) Cea ce nu se mai pöte deduce așa de evident din «Wälsch» al nostru, odinioară în l. slavă «Vlach». Probabil, că Germanii numeau încă din vechime așa pe vecinii lor Celți, mai târziu și pe vecini lor romaniei, așa în althochdeutsch, (dialectul vechiu cult) Walah, în Mitelhochdeutsch (dial. cult mijlociu) Walich, Walch, Walhe. De la ei, arăstă denumire trecu la Slavii rus. Vlach=Român, Vloch=Italian, boem: Valach=Român, Vach=Italian apoi și în Grec: Βλαχοί=Român, Ung. Olah=Român, Olász=Italian, Turc. İnkak=Român.

2) În cercetările sale asupra istoriei popoarelor de răsărit ale Europei, Lipsca 1794. De sigur n'a fost el primul, care a tratat în special această chestiune.

această părere, ba o întemeie și mai mult, pe cât era cu puțință atunci; dar deja *Sulzer*³⁾ nega, că poporul românesc ar fi băstinaș în Transilvania, tot așa și *Engel*⁴⁾

De când cu principiul naționalității, o întreagă serie, de cercetători se ocupară de această chestiune, cari în majoritate fac să te simți că stai pe un teren alunecos; «ba Maghiari!» — «ba Germani!» — «ba Slavi!» — răsună din toate părțile; atât din cercurile stăpânitorilor, până acum privilegiați, cât și din ale națiunilor subjugate apărură o mulțime de teorii⁵⁾ și ca exemple tipice pentru prima categorie trebuie citați: *Roesler*⁶⁾ reprezentantul teoriei saso-transilvănene și *Hunfalvy* al celei Maghiare; ⁷⁾ iar pentru a doua: *Schafarik*¹⁾ sau *Pic*²⁾ reprezentantul teoriei slaviste și în special al celei Ceho-Slovace, *Petru Major*³⁾ sau *Cogălniceanu*⁴⁾ al teoriei române.

3) Gesch. des Transilpanischen Daciens. Viena 1881.

4) Commentatio de expeditionibus Traiani ad Danubium et origine Valahorum. Viena 1794 și Geschiche der Moldau u. Walachei. Halle 1804.

1) O privire generală a teoriilor existente până aci asupra originii Românilor se găsește la Jung. Die Anfänge der Rumänen. Zeitsch. fflr d. Oestr. Gymnas 1876 p. 1—10 și la I. L. Pic. Über die Abstammung der Rumänen Lipsca 1880 p. 1—11.

2) Romanische Studien Lipsca 1871.

3) Etnographie von Ungarn trad. de Schwicker. Budapesta 1877.

4) Slavische Altertümer Lipsca 1853.

5) S. A. 4.

6) Istoria pentru începutul Românilor din Dacia Ofen 1812.

7) Histoire de la Dacie et de la Valachie. Berlin 1855.

Indiscutabil, că cel mai însemnat dintre toți este Roesler și pentru combaterea ipotesei sale clădită cu multă cheltuială de spirit critic și cu puternic aparat științific, sunt dedicate cele mai multe foi ale espunerei ce urmează.

Ipotesa lui Roesler tinde în mod esențial a demonstra că Românii n'ar fi autoctoni la nordul Dunărei, ci tocmai pe la sfârșitul secolului al XII-lea sau începutul celui de al XIII-lea ar fi emigrat din peninsula Balcanică în principatele Dunărene, în Transilvania, în Ungaria răsăriteană și în Bucovina.

Ca urmare cel mai mulți cercetători s'aun dat mai curând sau mai târziu de partea lui Roesler și în deosebi la Pesta s'a căutat a se doborî ori-ce contrazicere a acestei teorii. Chestia la drept vorbind, n'ar fi trebuit privită ca coaptă pentru discuție, cât timp nu s'a ocupat cine-va cu studiul numerelor de localități: până în present nu există nici măcar în România primele și necesarele începuturi pentru așa ceva, așa că de o cam dată, de voești să aduci problema mai aproape de rezolvarea ei, nu 'ți rămâne alt-ceva de făcut, de cât să supui încă o dată materialul existent și deja cunoscut la o dreaptă judecată critică.

Cercetătorul însă va face bine, dacă va căuta înainte de toate să 'și asigure un punct de plecare, care să nu 'i poată fi tras de sub picioare de nici o critică, alegerea

sa nu va fi nici lungă nici anevoioasă, căci i se înfățișează numai două fapte cu adevărat statornice, pentru ori-ce cas încă de controlat, asupra cărora nu mai e posibilă vre-o deosebire de părere serioasă.

El poate pleca, sau de la certitudinea neîndoelnică, că limba românească este sora celei latine sau de la expansiunea de astăzi a poporului românesc, care de asemenea ar fi de cercetat cu băgare de seamă.

În primul cas e nevoie în chip logic să se întoarcă la timpul în care Romanii apărură mai întâiu în regiunile de la Dunăre și la modul cu care, fără intenție conștientă, dădură impuls la formarea limbii romanice de răsărit, va trebui apoi, fără de a luneca pe căi rătăcite, să răsbată prin întunericul veacului de mijloc, lipsit de isvóre și de urme, până la prezentul mai luminos, străduindu-se cu grije să lege din nou firul conducător, unde s'a rupt.

În cel l'alt cas are înaintea sa drumul opus și din punct de vedere metodologic ar trebui să fie tot una de umblă pe unul sau pe cel l'alt, căci marea săritură de la trecut la prezent nu se poateocoli și rămâne deci deopotrivă de depărtat și de periculos de încercă în colo sau în coace.

Spre a fi pregătiți pentru ori-ce săritură, ne-am hotărât să luăm în vedere de acum, terenul ambelor termuri atît punctul începă-

tor cât și cel terminal al procesului românesc de dezvoltare, cu alte cuvinte, să urmărim imediat în cursul ei lucrarea de asimilare a Romei în peninsula Balcanică și în Dacia veche, apoi să circomscriem așezările actuale ale Românilor, din ramura principală nordică, ea și ale celor din ramura secundară sudică. Prin această sperăm să ajungem la rezultate, care să ne ușureze legarea nesilită și consequentă a începutului cu sfîrșitul, a trecutului cu prezentul. Și de ore-ce Roma a prins rădăcini cu mult mai înainte în peninsula Balcanică, de cît în regiunile de la nordul Dunărei, în țara Dacilor, ne vom ocupa în această lucrare retrospectivă cu romanisarea peninsulei balcanice.

(Va urma)

Edgardo

RESPUNS LUI VIRAN

Vezi no. 1 și No. 2, din a. c. „Femeia” De la Bistrița și de Virau

*Ci. lasă-mă, Virane,
Că m'ai înebunit!
Vorbind tot de satane,
Și tu te-ai îndrăcil
Că Bistrița î'n sânge,
Cu ponos pe femeî,
Nu te mira, ea plînge
Că'i foc în apa ei.
Dar tu să puî satana.
Tu care amăgești
Pe Ana cu Sultana?
Al dracului chiar ești!
Descoperind că rana
E'n infidelitate:*

Femeia la Satana.
Se roagă, zici Se poate.
Și se prea poate încă,
Într'un amor turbat,
Și mai dihai să zică
Amarul cornorat.
Când însă faci tu ciorbă
De versuri cu ardeț,
De ce nu scoți din lăbă
S'arunci ca și'n femeț,
Vr'un fulger și'n bărbaț,
O! jupiter modern,
De oare ae 's cazaț,
Cu ele, în infern?
Că are doar cu cine,
Cu brun, cu roșcovan,
Cu care să se 'nchine
Femeia la Satan.
Și cum nu'l din poveste
Ca pupil la nemurire
Pe Frosa, und'e'și este
A ta dumnezeire?
Hei! prea ești, mari frate,
Din firea ta motan,
De zici că ești departe,
La dracu, de Satan.
Și, dect' amice dragă,
Din raiul tău de-ai vrea
Să'mi scrii ceva de șagă,
Postim adresa mea:

Villetteuve (Belgique).

MANASTIREA RATEȘTI

Nu departe de schitul Berhă, cam la cinci kilometri, se află mănăstirea Rătești. Așezată pe o coastă de deal ce lin se povârnește din stînga înaltului vîrf, Șoimul, înconjurată de toate părțile cu pă-

duri și plantații, e ascunsă cu totul vederii călătorului ce ar urca șoseaua ce lunecă pe malul Buzăului în sus.

Urcând șerpuitul drum ce merge la sfântul locaș al păcel, abia după ce ai ajuns la poartă-l, poți să'ți dai seama de frumusețea poziției sale. Visitând-o în interior, fără să vrei îți pui întrebarea: Cine să'fi fost fericitul muritor care ai ales acest loc? Cine ai construit-o.

Cestiunile acestea sunt însă făcute de vremi și foarte cu greu poți a străbate trecutul îndepărtat dar aceasta numai în cazul când ar lipsi probele corespunzătoare acestor întrebări. Mă voi încerca însă a răspunde în limitele posibile, aducând și mai multe documente.

Tradițiunea poporană fiind îmbrăcată în o formă mitică, nu ne permite a pune mare bază pe ea, O resumăm ast-fel: Din vremuri uitate, au venit în partea locului 3 călugărițe rusóice dinspre Moldova. Ele adusesă o iconă a Maicei Domnului, ce era făcătoare de minuni și așezând-o lângă crucea din vârful Șoimului, au făcut o chiliuță în care se rugau la Dumnezeu. Locuitorii din împrejurimi veneau cu daruri, și toți cei bolnavi se tămăduiau. Cu timpul li s'a dăruit piscul Șoimul cu crucea Danului, unde ele ridicară o bisericuță de lemn.

Dacă tradițiunea nu presintă ceva serios, scim însă că mănăstirea exista pe la începutul secolului al

18-lea, însă ca metoh al mănăstirei Poiana Mărului. Pe un manuscris bisericesc «Kiriacodromion» scris pe la 1691 de Neculae Gră-

măticul¹⁾, aflăm următoarea notiță pe care o dăm în clișeu de față, copie scosă prin fotografie după original.

Se citește astfel: *Kir Klement ispisa, să dea la sfânta biserică ci-l de lemn zisă mitocul' Rătescul' i Poiana Mărului, să*

pomenească de D-lui biv vel vornicu Bălăceanu, la leatul de la facerea lumii 7229, Noembrie mesița 5 dini²⁾

Această notiță ne dovedește cu prisosință că la începutul secolului al 18-lea, mănăstirea exista ca metoh, sau ca filială, de óre-ce vedem că 'i se face danie această carte, la anul 1731. Aceași afirmație o aflăm și în următorul hrisov domnesc de la 1734, prin care se ajută călugări de la mănăstirea Poiana Mărului, ca să reconstruiască schitul metoh Rătești care fusese ponorit din cauza ploilor și izvórelor ce brăzdau pământul, fapt ce se vede și aci.

În Grigorie Ghica voevod, i gospodar Zemli Vlahscoe³⁾

Fiin-că părintele Gavril, egumenul mănăstirei Poiana Mărului ot sub Buzău, ne face cunoscința ca metrohu schitu Rătescu ot sud Buzău.

Ce 'i întocmit prin harul și milostenia luminător boeri, logofătul Nicolae Păclianul i D-lui biv Vornicu Bălăceanu în zilele luminatului domn Ștefan Vodă⁴⁾ e surupat din cauza mazănului de ploa și cinstiții călugări n'au eu ce să facă un alt locaș: luând pliroforie și de nevoile bine credinșilor călugări, așijderea și de rugăciunile părintelui Mihail egumenul schitului Ciolanu ot sud Buzău: dăm acest cinstit domnescul nostru hrisov să aibă voe a lua lemne din pădurea Ciolanenilor pentru ca să întocmească de iznăvă cinstitul metoh ce-l eu hranul St. Troiță și să fie vejnica

poménire, iar pentru obida ce ne arată că au: să aibă 2 liode scutiți de postlușanie, ca să necreacă, după ce vor lua peccetluiturî de la isprăvnicie. Și am întărit hrisovul acesta cu însuși credința și cinstita mână Donnief Mele., Ia Grigorie Ghica voevod i gospodar, la leatul de la facerea lumii 7242, iar de la nașterea domnului și mlăntuitorului nostru Isus Hristos, leat 1734, Mesița Iunie 25 dini.

(sa) *În Grigorie Ghica voevod*

Domnu St. Bilciurescu⁵⁾ nespune că mănăstirea e fondată de boeri Greceni, cari se trăgeau din Mihail Viteazul. Părerea aceasta nu are nici fundament. Mai întâiu că din documentul lui Grigore Ghica ni se indică ca ctitori logofătul Păcleanu și vornicu Bălăceanul, lucru care după mine nu admite cometări, și afară de asta boeril Greceni, sunt aflați ca ctitori în pomelnicul cel mare al schitului, cam ceva mai târziu de 1830.⁶⁾

1) Același Nic. Gramaticul a scris și viața sfinților la 1687, care se afla la Rătești.

2) Manuscrisul Kiriacodromion, în posesiunea D-lui Ion Nedeleșcu institutor, avându-l de la tatăl său, părintele Ion ce slujca ca preot la schitul Fundătura (Buzău).

3) Documentul în posesiunea mea.

4) A. D. Xenopol. Istoria Românilor Vol. V edit. Goldner, 1892. Ștefan Cantacuzin domn în Muntenia de la 1714 — 1716, cari fiind pîrit la Pîrtă că ține cu aștraci, e mazilit și decapitat la Constantinopol. 26 Mai 1716.

În arhiva mănăstirei se află 4 documente⁵⁾ din care 3 domnești, (se ne arată întărirea milelor obținute de la domnitor și care sunt la fel în conținut și formă.⁶⁾ De alt-fel se pot vedea în publicația V. A. Ureche și după hrisovul de la arhiva statului⁷⁾. Din toate aceste documente vedem că nici măcar se pomenesc de existența schitului Rătesci înainte de Mihail Șuțul. Ba ceva mai mult, vedem pe acest domn spunând «s'au trudit de au făcut un sfânt locaș de lemn, acum în zilele domniei mele» Dacă am căuta să admitem fără rezervă valoarea acestor cuvinte ar trebui se punem fundația schitului la 1784 (plus minus). Ce facem însă cu documentele de mai sus care ne arată existența metohului Rătesci? Părerea mea este aceasta. Ștefan Vodă cel menționat în hrisovul lui Grigore Ghica nu e altul de cât Ștefan Cantacuzin, care domnesce la 1714—1716 deci între acești ani, 1715 sau 1716 trebuie să punem prima fundație a schitului, ca metoh al mănăstirei Poiana Mărului, poziție de filială ce o ține până la 1734 când

vedem din actul lui Grigore Ghica că urma ca să fie reconstruit.

La 1784, 1786, 1792, 1793, 1819 etc. în hrisoavele și condicele domnești, aflăm schitul populat cu călugărițe, sub o formă independentă nu ca metoh. Deci la 1784, metohul Rătesci e reconstruit după osîrdia celor 60 călugărițe cu stărița lor, după cum glăsuiește la o laltă toate documente menționate; lucru ce pare a se apropia foarte mult de tradiția poporană pomenită mai sus.

Pe lângă donațiunile în pământ ale boerilor Scărițești, Păcleni și Hrisoscolei, găsim o mulțime de donatori cu bani și obiecte, al căror nume de Zisu, Filipesci, logofătu Tăut și logofeteasa Tăut etc. se pot afla în pomelnicul cel mare ctitoricesc al Rătesților. Biserica de așli a schitului e o zidire nouă, abia de la 1844, clădită pe vechiul altar al celei de lemn și care falnic se înalță luându-se la întrecere cu vecinul pisc, Șoimul ce pare tot mai nalt.

Dăm aci 2 documente aflate în arhiva Mănăstirei Rătesci:

*I. Io Mihail Constantin Șuțul
voevod, gospodar bojio
milosti Vlahiscol (1)*

Fiind-că în Sud Buzeu. la Rătesci, fiind o seamă de călugărițe ce cu stărița lor prin ajutorul și mila după la boeri și după la alți creștini, s'au trudit de au fă-

5) Mănăstirile și bisericile din România cu niște notițe istorice și gravuri, publicate de Ministerul Instrucțiunii publice.

6) Dionisie Arhimandritul, Cuvînt ținut la înmormintarea stăriței Evghenia Greceanca 1856; Dec. 2, Buzeu 1860.

7) Condica domnească XXVI, fila 39 și condica XXIX, fila 127, condica XL, fila 77 și XXVI, fila 80.

8) V. A. Ureche. Istoria Românilor. vol. 4. (IV pag. 221. 5, VII 321 etc.

9) Brezoianu Vechile instituțiuni ale Româ. iei.

(1) *Nota.* Pe colțul din dreapta al documentului la început. stă scrisă în grecește rezoluția de re-întărirea acestui hrisov. dată de Io Alexandru Șuțul Voevod. 1792.

cut un sfînt locaş de lemn, acum în zilele domniei mele, pentru a lor sufletească petrecere. Fiind loc cuviincios, la care să cinsteşte şi să prăznuieşte hramul Sf. Troiţe, care sfînt locaş, după cum luăm Domnia-Mea pliroforie; fiindcă se află la loc strîmt şi cu neîndemănare la hrană, şi neavînd de nicăeri vre-un alt ajutor şi sprijineală, în care să se poată rezema hrana şi chiverniseala lor cătuş-de-căt; fără numai la mila şi ajutorul ce pot agonisi după la creştini. Am bine-voit şi Domnia-Mea, ca după cum alte sfînte mănăstiri şi schituri sînt împărtaşite cu mile şi ajutor de la Noi, cei ce suntem oblăduitori şi stăpînitori creştineşti aceştia ţeri; ca să ajutăm şi să hărăzim din domneasca noastră milă şi acest sfînt locaş. Iată printr'acest cinstit domnescul nostru hrisov, să aibă şesă oameni streini scutelnici pentru poluşanie, la cele ce vor avea maicile trebuinţă; cari după ce-l va găsi să-l ducă la ispravnicul judeţului ca să-l cerceteze şi fiind streini să-le dea adevărîntă pe numele şi chipul lor, după care li se va da şi pecetluituri ca să fie 'n pace şi nebătuţi de toate. Să scutească stupi ce vor avea de dijmuit şi cît vin vor face în viile schitului, dă vinăriei. Să ţie şi 2 preoţi apăraşi şi scutiţi de toate dările şi potvoadele ce vor da cei-l'alţi preoţi. Asemenea să aibă a lua şi de la vistieria Domniei-Mele, pe tot anul cu pecetluitul câte, t-76, la ziua Sf. Gheorghe; i încă t-45, pentru 15 bucăţi aba neagră de îmbrăcămintea maicilor, i t-9 pentru 12 perechi papuci cu meşi t-15 pentru 20 oacă unt-de-lemn şi t-9 pentru 6 oacă tămăe. Pentru care rugăm şi pe cei ce 'n urma Noastră a fi domni şi oblăduitori scaunului acestel provoslavnice ţări, să bine voiască a întări milele acestea, ca şi ale Domniilor-Sale mile şi faceri de bine, în samă de alţii să fie ţinute. Şi am întărit hrisobulul acesta cu însuşi credinţa Domniei-Mele, I. Mihail Constandin Voivod şi cu a prea iu-

biţilor Beizadele, fiu Domniei-mele Ion Voivod, Grigore Voivod, Alexandru v.v. şi cu tot sfatul cinstiţilor şi credincioşilor boerilor celor mari al divanului Domniei Mele: — Pan Dimitrie Ghica vel Ban, pan Ştefan Prăscoveanu vel dvornic de ţara de sus, pan Ianache Muruzzi, dvornic de ţara de jos, pan Manolache Brăncoveanu vel logofăt de ţara de sus, pan Grigore Băleanu vel logofăt de ţara de jos, pan Grigoraşco Bălăşache vel spatar, pan Enache Văcărescu vel vistier, pan Alexandru vel postelnic, pan Constantin vel clucer, pan Dumitraşcu Racoviţă vel paharnic, pan Gheorghe vel stolnic, pan Mano vel comis, pan Barbu Văcărescu vel sluger, pan Panaiot vel pitar şi ispravnic, pan Grigore Băleanu vel logofăt. Şi s'au scris hrisovul acesta la anul de la naşterea Domnului Dumnezeu şi Măntuitorul nostru Isus Hristos: leat 1794. Iunie 4.

(ee) Ia: *Mihail Constandin Şupu. Fovoda.*

II. Ia Nicolae Petru Mavrogheni, Voevod bojio milostio gos- podar zeml. Vlahiscoe (?)

Fiindcă în sud Buzău la Răteşti, fiind o seamă de călugăriţe cu stariţa lor, prin ajutorul şi mila de pe la boeri şi după la alţi creştini, s'au trudit de a făcut un sfânt lăcaş de lemn în zilele Domniei-Sale, fratelui Mihai Vodă Şupu, pentru a lor sufletească petrecere, fiind loc cuviincios; la care se cinsteşte şi să prăznuieşte hramul Sf. Troiţe.

Care sfânt locaş, după cum luăm domnească pliroforie, fiindcă se află la loc strîmt şi cu neîndemănare la hrană şi neavînd de nicăeri vre-un alt ajutor şi sprijineală în care să se poată răzema hrana şi chiverniseala lor cătuş-de-căt,

(?) *Nota.* În fruntea hrisovului, marca ţării, mai spre colţ sf. Nicolae patronul domnului şi literile iniţiale ale numelui său.

fără numai la mila și ajutorul ce vor agonesi după la creștinii. Mai vârtos că s'aũ înmulțit din vreme 'n vreme și alte maici călugărite din străinătate. Am avut milă prin hrISOVUL Domniei-Sale fratelui Domnu Mihai Vodă Șuțu, care îl vădu Domnia mea, de care a făcut acumũ rugăciune Domniei Mele, ca să întărim și să inoim acea milă. A că- rora rugăciuni primindu-se de către Domnia-Mea ca uni ce suntem plirofori- siți și că li se cad și sunt și lipsite.

Am bine-voit ca să ajutăm și să hă- răzim din Domneasca Năstră milă, ace- stul sfint locaș, pentru pomenirea Dom- niei-Mele și răposeților Domniei-Mele și iată printr'acest cinstit domnescul nos- tru hrISOV, orinduim ca să aibă a lua milă de la visteria domnească pe tot a- nul câte, taleri 75 pentru 15 chile griũ, țaberea, pentru hrana maicilor călugă- rite ce locuesc într'acest sfint schit. Așijderea să ia iar de la visteria Dom- niei-Mele pe tot anul cu pecetluit câte t. 78 la ziua Sfintului Ghiorghe. Inșă t. 45 pentru 15 bucăți aia neagră de îmbrăcăminte maicilor, t. 9 pentru 12 perechi papuci cu meși, t. 15 pentru 25 oca unt-de-lemn și t. 9 pentru 6 mlaie. Să aibă a ține și 6 oameni scutelnici, pentru polușanie, la cele ce vor avea maicile trebuință, care după adevărința ce vor aduce de la isprav- nicul județului de numele și chipul ler, li se vor da . . . și pentru ca să fie în pace și ne bântuiți de toate. Să scuteas- că stupi ce vor avea de dijmărit și cit vin vor face în viile schitului, de vinărit Să ție și doi preoți apărați și scutiți de toate dările și potvedile ce vor da alți preoți.

Pentru care rugăm și pe cei ce în ur- ma noastră se vor învrednici a fi domni și oblăduitori ai acestei țări, să bine-vo- iască a întări milele acesteia prin ale Domniei-Sale mile și faceri de bine în urmă de alți, să fie în seamă ținute.

Și am întărit hrISOVUL acesta eu în- suși cu credința Domniei-Mele la Nico-

lae Petru Mavrogheni Voevod și cu a prea iubiților Beizadele fiu ai Domniei- Mele Constandin v.v, Petru v.v, și cu tot sfatul cinstiților și credincioșilor boeri- lor, celor mari al divanului Domniei- Mele: pan Dumitrache Ghica vel Ban; pan Nicolae Brâncoveanu vel vistier; pan Ștefan Brâncoveanu vel dvornic de țara de sus; pan Ianache Văcărescu vel dvornic de țara de jos; pan Grigore Băleanu vel logofăt de țara de sus; pan Nicolae Filipescu vel logofăt de țara de jos; pan Constandin Șuțu vel spătar; pan Constandin Filipescu vel postelnic; pan Ioniță vel clucer; pan Cos- tache Mavroghene vel paharnic; pan vel stolnic; pan Costache Raco- viță vel comis; pan vel sluger; pan vel și ispravnic; pan Nicolae Filipescu vel logofăt.

Și s'aũ scris hrISOVUL acesta la întâiul an dintru întâia domnie a Domniei-Mele, aicea în orașul scaunului Domniei-Mele București, la anul de la zidirea lumii 7292, iar de la spăsenia ei, leat 1786. Iulie. 5.

(ss) la Nicolae Petru Mavrogheni. v.v.

... treilea document domnesc, e de Const. Moruzi, și este apro a acestea, din care cauză nu publicăm. Tot în archiva mănăsturei e un al 4-a docu- ment din 1819, în care se menționează toate sineturile Răteșilor făcându-se și ocoloica schitului. Autorul ei e serdarul Șerban, care fusese trimis de domnitor ca să facă hotărnicia moșiei Policior. Asupra acesteia, cât și asupra manuseri- selor bisericesci voi reveni altă dată.

Virgiliu Andronescu

PE DRUM

In snnet viu de clopoșel,
Pe care codrui îl îngăuă,
Pe culmi, pe coaste și pe văi.
Cu îndemănare cai 'și mână :

E-un surugiu din alte vremi...
Iși mișcă biciul dintr'o dată
De par'că-I șarpe 'ncolăcit
Plesnind din coada-î răsfirată...

Și trece timpul, nesimțit...
Trăsura urcă și coboară,
Pe când, la fie-ce minut,
Priveliști noui se desfășoară :

O vale-adîncă, un pîrîu,
Un munte, totul te surprinde,
Și nu'ți sint ochii în d'ajuns
Să poți de-odată tot cuprinde...

Doar simți în tine un avînt
De mulțămire negrăită.
Pe care, tot mai sus înalți
Găndirea ta nestăvilită.

Albastrul cer pe zări întins,
De-atâtea ori privit în viață.
Îți pare altul și spre el
Mereu privirea ți-î drumeacă.

Din el îți picură, respiri
Eterna pace, nesfîrșirea.
In vraja elipelor ce trec,
Când munaî spirit ți-î simțirea.

Natura în toate ale ei
Fiind amor, seninătate,
Și cărmuire după legi
Ce nu-î știrbesc din libertate.

Intăul bun pe care-l guști,
Din tot ce dote Providința,
Mai prețios, — e că'ți simțești
Cu totul liberă ființa...

Iubești apoi... anume ce
Nu poți să'ți dai atuncea scama, —
Iubești în vag, pentru-a inbi,
Uitând ne'ncrederea și teama :

Senină-I fruncea ta, senin,
Îți este cugetul, — divine
Sint lumile de-adînci simțiri
Pe vechea lume stîna' în tine.

Și trece timpul, nesimțit...
Trăsura urcă și coboară :
Priveliștea din urmă-acum
Sub pașii tăi se desfășoară.

O sorbi en ochi nerăbdători :
E vechiul tău prieten, care,
Ți 'nfațesează 'ntr'un minut
Trăite clipe în desfășurare ;

Și tremuri, dulce 'nfiorat
De-acasă acumpă revedere :
Rămâi o'o dragoste, de și
Imbătrânești și timpul piere.

NIGER.

„FECIOARA“

Roman Pathologic Social

(Recenzie)

În editura tipografiei «Aurora» din Constanța a apărut de curind pe un spațiu de 155 pagini în 8^o, «Fecioara» roman psihologic social, datorit penel D-lui Petru Vulcan. Romanul e precedat de un cuvînt înainte ; *Către Onor. Cetitori de ambe sezele și de portretul autorului.*

Cadrul restrâns al unei recenzii nu ne-ar permite să facem un studiu amănunțit, totuși noi ne vom sili pe cât va fi posibil, să prezentăm romanul în adevărata lui lumină, lumină, pe care autorul ne asigură, că o va primi fără șovăire, «grație nu vroi de la nimeni cer lumină veșnică și sfîntă» așa se exprimă el la sfîrșitul precuvîntărei sale.

Negreșit, că ori cât de scurtă ar fi recenziia noastră, ea trebuie să înbrățiseze măcar într'o ochire, tot ceea ce s'ar putea spune relativ la fond și la formă.

Înainte însă de a trece la examinarea romanului, ni-e imposibil să nu facem constatarea, că dacă cine-va a făcut vre-o

dată mai multă reclamă, apoi e de sigur autorul romanului în chestiune. Deja în listele de subscripție se spunea, că va apare un roman, care va face epocă în literatură noastră romantică, va avea o direcție nouă etc. Acelaș spirit de reclamă străbate și cuvîntul înainte către cetitorii de ambe sexele, așa că se impune să începem cu analiza acestuia.

Ceia ce se coprinde aci, e pe de o parte de prisos, fiind-că romanul adresându-se publicului inteligent, după cum se exprimă autorul, n'are nevoie de atîta explicație, pe de altă parte preconizează și promite lucruri pe cari nu le realizează intru nimic.

Si iată cum se exprimă: «zugrăvirea lumii interne în toate culorile, și manifestările iată romanul viitorului

«A studia cu deamănuntul cauzele și efectele ce fac să sbuciume inimile cătro-va *inși aleși* și în descrierea credincioasă a *peripeției* vieții lor, să avem oglinda întregel societăți iată ținta, ce trebuie să o urmărească romancierul». Rugăm a se citi cu atenție aceste rînduri ca pe urmă să se vedă cum realizează autorul cele avansate. Dar mai departe se contrazice: «un public inteligent e în drept să ceară autorului descrierea persoanelor sănătoase bine echilibrate» atunci cum rămîne cu cea ce a spus mai sus ca un fel de sentință fără recurs, când dîce: zugrăvirea lumii interne, în toate culorile și manifestările ei?

Trebuie să însemnăm pasagiul: «să luăm pildă de la cei buni și mari nu cetînd isprăvile perversilor, tinerimea noastră să cunoască rîul fără limite» și mai ales pe cel următor: «nu crime fi-o-roase, nu sinucideri, nu adultere și divorțuri ne pot înălța sufletul, elimin toate acestea și am dat o nouă direcție romanului, direcția sănătoasă, care va duce la luminarea minții etc.

Dacă autorul ar fi realizat o părțiecică cît de mică din cele ce promite poate

n'am fi avut așa de multe de zis asupra romanului *D-sale*.

Autorul nostru 'și-a propus să scrie romane cu tendințe moralizătoare, cari se adresează tinerimei. Ei bine, cum înăși acțiunea romanului nu corespunde de loc cu prefata, nici în ceea ce privește personagiile (acei inși aleși) nici ca scop final moralizator, dar nici măcar ca o imagine posibilă a realității din care să resulte o trăsătură caracteristică a societății noastre, nu putem trece cu vederea apariția lui, fiind-că efectul său va fi demoralizator.

Ia să vedem subiectul romanului: Personagiile principale sunt: Barbu Niculcea student și literat, Silvia Mehedinți mama sa, D-na Slavici, D-na Dan în special Virginia, fiica D-nei Dan și Lia, amica Virginiei. Cele l'alte căte-va persoane sunt așa de secundare, că pot fi înălaturate.

Romanul coprinde două părți: prima parte e o introducere lungă de tot la partea a II-a, care singură pîrtă titlul de «Fecioara» și care drept vorbind poate fi o nuvelă, dar nu un roman. Acțiunea se petrece în Bucuragți. Barbu Niculcea ședînd în gazda D-nei Mehedinți se îndrăgostește cu Silvia, fata ei și o ia de nevastă. Barbu fiind filosof cu idei a parte și încă lipsit și de mijloace, face o nuntă de o suplicitate ciudată.

Cununia religioasă se sêvirește de un singur preot, nuntî fiind mama și vara Silviei. Silvia nu e mulțumită, visul ei fiind o nuntă obișnuită, cu rochie albă etc. În prima noapte dorm cu toții într'o odaie, adică D-na Mehedinți cu vara Silviei într'un pat, Barbu cu Silvia în cel l'alt și aceasta fiind-că că așa a vrut Silvia. Barbu pe lângă că e slujbaş mai dă și lecții în casa D-nei Dan, o veduvă cu copii. D-na Dan e invidiată de căte-va vecine cu cari nu catadicsea și cari țes pe unde pot intrigi contra ei. D-na Slavici e una din acestea. Ea atîță pe Sil-

via, făcând-o gelosă, arătându-i pe D-na Dan, ca pe o stricătoare de căsnicii. Silvia începe să bânuiască pe Barbu care de altminterlea e cu desăvârșire nevinovat și-i face traiul de neaferit. In cele din urmă are loc chiar o ruptură din cauza unui portret pe care Barbu l'ar fi dat D-nei Dan din dragoste, dar care în realitate era o surpriză a elevilor pentru profesorul lor. Portretul a fost furat de o unгурoică bețivă prin intrigiile D-nei Slavici și strecurat în m-nile Silviei. De aci înainte ei trăiesc separat, mai ales după o scenă violentă. Divorț însă nu dau, fiind-că nu le dă voie D-I Vulcan. Acum începe partea II-a. D-na Dan dă pe fiică-sa Virginia în instrucția lui Barbu. Barbu se va inamora de fecioră, căutând să uite amărăciunea traiului casnic, în deliciurile unui suflet curat. Dar se va înșela amar. Virginia are legătură cu o fată Lia, ostrem de stricată, care i dă lecții mai bune de cât acele cu sărutări ale lui Barbu. Virginia, decade tot mai mult, până când ajunge să înșele vigilența apröpe nulă a mamei sale, întâlnindu-se în grădina Icoanei cu tineri, cari nu urmăresc scopuri așa de ideale și platonice ca ale lui Barbu.

Acesta o surprinde, întorcându-se tocmai de la facultate, se duce imediat la D-na Dan pentru ca să-i arăte gravitatea faptului. D-na Dan e înspăimintată, Virginia e însă deja atât de perversă, că se folosește de situația sa față de Barbu, și'i aruncă în față cuvintele că "el a nenorocit-o". D-na Dan i oferă un revolver să se împuște. Barbu nu și pierde cumpătul. ci cere, pur și simplu ancheta judecătorească. Atunci Virginia revine asupra cuvintelor sale, tăgăduindu-le. Barbu se retrage. Idealul său ea sfărămat. Acum Silvia, vedându-l așa de trist, se împacă cu el, crezând că s'a pocăit în destul. Are loc o explicație, dar din care Silvia nu află nimic de relațiunea lui cu Virginia. Ro-

manul se așfărăște prin plăcerea lor în străinătate în urma primirei unei burse de Barbu.

Acum vaș întreba eu, ce acțiune afit de deosebită de a altor romane? Pöte întru atât, întru cât se prezintă unele tipuri, cari sunt imposibile. Cari sunt aceiași aleși? Barbu? E destul ca cineva să studieze filosofia și să fie literat pentru ca să fit un ins ales?

Silvia pöte? Dcr ce fel de femeie e asta, care n'are măcar atăta rușine de mama ei și mai ales de vara ei, de a se culca în prima seară de nuntă cu mirele ei, în aceiași cameră?! Dar Barbu ce fel de bărbat e? Are omul ästa voință, când îngăduie această promiscuitate și mai dă el impresia unui ins ales?! Nu, de o mie de ori nu. Și Silvia tot atât de puțin.

Dar D-na Mehedinți ce fel de mamă e aceasta? Așa înțelege ea morala, așa exemplu dă ea nepoatei sale, rămasă sub a ei îngrijire? Dar asta e o mamă de carton, care se supune la voința fiicei sale, când aceasta se răsbună contra mirelui său în prima noapte, pentru că nu-i a făcut nunta după modă.

D-na Slavici nu e de cât o mahala-gioică, o intrigantă, deci nici sceața nu poate fi o persoană aleasă. Ne mai rămân acum două persoane interesante: Virginia și prietena ei Lia. Virginia e tipul ideal pe care și-l creiază Barbu, dar val de dănsul. Din legăturile Virginiei cu Lia, cea dăntăiü devine un tip precoce de corupțiune. Lia rămasă fără părinți, face ce-i place, mai mult de cât permite morala publică și totuși D-na Dan nu știe nimic, permite fiicei sale cele mai strânse legături cu această ființă. Se duc singuro la șosea, cochetează cu tineri galanți, și totuși D-na Dan nu are habar. Deci tot o mamă de carton și e de mirat cum femeia asta, care de altminterlea se pricepe așa de bine în administrarea averei rămase de la de-

funcțul său soț, nu are o pază mai atentivă asupra fiicei sale.

Știi cât e de decăzută Virginia? Ia să vezi ce face: Intr'o zi când era să vie Barbu se desbracă repede și se trânteste în pat, prefăcându-se că doarme, voin să afle ce va face de se va apropia de ea? Barbu vine și o sărută, căci nu poate rezista tentațiunei și apoi fuge ca mușcat de viperă.

Și asta e o scenă moralizătoare, care să fie oglinda tinerimei?! Dar asta nu e nimic, am să vă reproduc câte-va rînduri dintr'o convorbire a Virginiei cu Lia, pe când cea dăntăiū aștepta pe Barbu la lecție.

La Pag. 115. Prietenele stău în chioșc și fiind foarte cald Virginia și-a scos bluza. Iată ce face Lia. «Lia întinse mâna cu nervositate și ciupi pe Virginia de sfircul sinului stâng.

— Liooo ce faci?

— Am să învăț pe B (Barbu) să te muște odată de aci. ha, ha, ha.

— Pst... mai încet să nu ne audă mama, zău Lio. cum vorbești și tu!

Ei vă place? chiar dacă ar fi adevărat, adică dacă ar exista asemenea creaturi puțin decente, apoi ce caută ele în romanul autorului, care trebuie să fie eminentement curat, căci nu de la stricați perverși trebuie să luăm exemplu.

Da, va zice autorul, eū sunt partizanul școlii realiste. Ia să vezi mai departe, cum înțelege autorul realismului.

La pag. 122, «Lia, gândindu-se un moment, mai luă o bucată de rahat din cutie, o aședă pe fața mesei și apucând într'o mână foarfecile ale căror estremități se termină printr'un cioc de barză începu să cresteze bucata de rahat pe la muchii și colțurii, dându-i o formă cilindrică. cu o scobitură la a doua treime Virginia urmărea cu atenție ce lucra Lia, până ce roșinduse la față, o opri brusc din lucrare, strigând:

— Vai ce a naibilor ești... ce te învață dracu să faci!

— Așa crede autorul că inaugurează o epocă nouă în literatura noastră romantică? Cu pornografie?

Și apoi mai are și pretenția de a fi scris un roman psihologic social. Dar ce a analizat în acest roman Ce a pus în evidență? Destrăbălarea fetelor din ziua de astăzi? Apoi nu vor fi ele sfinte, dar nici ca Lia sau Virginia nu sunt multe. Și dacă Lia și Virginia sunt două exemple sporadice atunci urmăză ca ele trebuie să oghindească o întregă stare de lucruri din societate? Nu, de sigur. Din romanul D-lui Vulcan nu ne alegem cu nimic alt-ceva de cât cu o scârbă vedită pentru toate personagiile și în loc să ne bucurăm că am găsit câțiva înși aleși, pe cari să-I imităm din contra îi detestăm.

Ca formă D-l Vulcan e și mai slab.

Afară de două, trei descriții reușite, restul e ceva nesigur, scris repede, în fuga condeiului cu întrebuintare de cuvinte fără nici un înțeles sau cu un înțeles ridicol.

Așa, Silvia înainte de a deveni soția lui Barbu, când intra în odaia lui, ca să o directice, *aspira* aerul stricat din cameră, apoi sêruta perna și *locul* unde dormise și numai după ce se sêturase de mirosul unei odăi închise unde a petrecut un om noaptea, deschidea fereastra, (Pag. 8.)

— Pag. 9. *Imparfuma* cărțile.

La pag. 11 e o strofă fără înțeles.

Și am adormit.

Iar gândul meu

La sinu-ți fraged s'a oprit;

De dorul tēu, de dorul tēu

Și el acum m'a părăsit. (cine?)

— Gândul. Apoi dacă s'a oprit la sân cum nu era să'l părăsească?

Pag. 12. Barbu îmbrățișa pe Silvia cu adresa unui amant din timpurile medievale. Bre! multă artă întrebuinta!

Pag. 13. Drăscușcă (?) știam drăcușor.

Pag. 14. Elle est encore innocente...
cheri, á gqi pense donc (?).

Pag. 15. Paradóxe.

Pag. 16. Un sân de forma unui disc convex. (?) Nostimă comparație!

Pag. 18. Doi vineți (cal); mai bine erau verzi.

Pag. 20. O sărută punându-I capul în sens orizontal (!).

Pag. 23. O cameră salon și bucatărie. și de culcat, mai exact.

Pag. 26. Temperament *sanguinico — coleric*. Așa ar fi fost Barbu!

Pag. 27. Pulpe catifelate, ce păreau trandafirî în plina lor înflorire. (?)

Pag. 28. Starea lui sufletească se aseamnă cu a unui om rău culcat (?)... fire de atlete... desichilibru....

Pag. 37. Botonieră.

Pag. 69. Prepuscula.

Pag. 82. Duh de *aldeidă benzoică*.

Pag. 115. Două discursuri elipsoide (ast-fel compară autorul sânurile femeii).

Pag. 127. Barbu întrebă: azi avem fizica? — Da, avem despre metaloizi. (?) Autorul a comis și opere didactice cu conținut științific și nu știe că metalorzi nu se învață în fizică!

Pag. 147. Când Barbu s'a retras de la D-na Dan după scena finală, ea-I întinse mâna pe care el o scrută „ea simți pe *epidermă* doi stropi fierbinți”.

Și acestea sunt numai câte-va exemple, mai fie care pagină ne poate furniza unul două, sau mai multe.

Ori cât de slab ar fi însă romanul, din când în când, dar prea scurt se poate întrevădea, că autorul n'ar fi lipsit de talent.

Așa e bine descrisă scena unde Barbu e surprins de Virginia scriind o poezie ale cărei ultime trei strofe de asemenea sunt bune. Naivitatea, inocența și bună-tatea Virginiei sunt bine redade, aci în adevăr aceasta e fecioară. Ce folos însă, că la a 3-a sau a 4-a pagină ea e mai prejos de critică. Dacă D-l Vulcan ar

studia mai mult, ar îngriji stălal și n'ar face reclamă negustorească ar putea acrie și mai bine și n'ar da ocazia de a i se putea spune: că acolo unde nu se pricepe să o lase mai domol.

Floran.

ROZE DE TOAMNA

Grădina e împrejmuită de zid cu zăbrelele de fier văpsite verde.

Dintr'un simțimint de gelozie poate, proprietarul a pus de-a bă-tut pe dinlăuntru scânduri, care au fost văpsite tot cu verde: ast-fel, nici o privire nu mai poate străbate în minunata grădină.

Cu adevărat minunată, căci de la reînvierea firelor de iarbă în primă-vară, feluritatea florilor cea mai aleasă o împodobește cu o îmbelșugare de uimit.

Numeroase însă sunt deosebitale speciil de roze, de la roșul cel mai înfocat ce se aseamnă unui apus de soare pe un câmp de luptă în-verșunată, până la trandafiriul cel mai delicat care se aseamnă u-nul vis de copil.

Albeața ninsorei, paliditatea a-urului, nuanța piersicei și mijlo-ciile acestora pe-o scară de mă-eastră combinare, dădeau rozelor farmecul varietăței și grădinel în-fățișarea unui colț de rai.

Timpul a trecut însă și cu el ro-zele, unele după altele...

Tómna l'și-a făcut aparițiunea pe partea din spre apus a Firei... iar suflarea ei a început încetul cu încetul să arunce pe unele

frunze rugina, pe altele galbenul bolnăvicios al veștejirei...

Diminețile încep cu o cortină de ceață pe zare, ceea ce răpește admiratorilor vraja faptului răsaririi.

Frigul e prea de-odată simțitor pentru corpul în deajuns răsfățat de zilele lungi și calde de vară, și căruia nu-i vine încă să alerga haina vătuită.

Cu toate acestea, pe drumul către nămezi, al zilei, cortina se ridică pe razele soarelui ce-i servesc de șfori, și priveliștea vagă a infinitului se arată în acel amestec de nuanțe șterse care fac să se creadă în confundarea pământului cu cerul.

D'asupra cerul este de un albastru care se pare des, de curat și de întins ce este, iar lumina îl face să scânteieze și să răsfrîngă asupra pământului seninătatea plăcerii de-a te vedea trăind.

În frumoasa grădină frunzele căzute pe lângă tulpini, se încovoae par'c'ar încerca să se rechiame la această viață încă neîntreruptă, a lumii vegetale; pe brazde, ici colo, câte-o floare din domnia verei, cutează a se mai ivi din câte-un boboc târziu, mic și rahitic; un flutnre, sripinit pe un fir de iarbă, ca un moșneag pe toașagul său, se silește ași demortii aripele. și a mai gusta din vraja sărutării înainte de-aș lua rămas bun de la viață...

Frumoasele tufănele, bogate în petale, viu colorate și pline de

viață, rid de anevoința fluturului...

Ele sunt florile toamnei; ad în ele răceala zilelor de dimineață, strălucirea ceasurilor din miezul zilei, sănătatea frumuseții fără frăgeziune...

Dar și fluturul își răsbună... Eată'l încălzit, cu aripile mlădioase, în sbor vesel, prin acest salon al Firei, în care 'și poate arăta grațiozitatea mișcărilor și suveranitatea de-a alege ce-i place.

El trece c'un zimbet iroinic pe lângă tufănelele fără miros, și în cepe a căuta floarea vrednică de iubirea inimii lui tinere, care bate cu putere în corpul-i îmbătrănit.

O tufănică, ne putîndu'si astîmpera vanitatea rănită, îl chiamă printr'o vie mișcare a petalelor ei de cel mai atrăgător violet.

El se oprește, cată la dînsa cu nepăsarea celui ce'si are deja idialul și trece...

Sboară pe de-asupra mărețelor daliți albe, profirii, portocalii, stînjînii și de alte nuanțe între acestea, — ale cărora petale par, în măstru chip, răsucite cu fierul și înfipite în rotogolul purtat cu mândrie de rămurica lui; sboară și nu se simte atras, împătimit.

De-odată tresare, urmărind o rază care s'a oprit în calea ei, ca vrăjită :

Pe-o ramură cu ghimpl înroșiți, cu frunze mici de curînd în viață, — o roză!

Dintre frunzișoarele bobocului desfăcut, apărea drăgălașă ca un nou născut în leagănul lui, — cu

petalele de-o nuanță între alb și piersiciu, cu mijlocul de-un trandafiriu șters; — avea delicatețea de forme a rozei de rasă, fregeziimea celei mai strălucitoare tinereți și parfumul delicios care numai de aproape se simte, dar îmbată și dă senzația unei plăceri rafinate.

Raza oprită asupra-i o auria mărindu-i frumusețea...

Poetică ivire de primăvară în acest mare privaz al toamnei!: cu privirea, încântată, o admirai; îi aspira: parfumul cu nesățiul cunoscătorului de tot ce este ales; zimbial multămit și nu te îndurai s'o atingi, unde era singura floare ce amintea epoca de reînviere a Firei!

Fluturul chiar se așează pe-o rămurică vecină, în extaz de-naintea acestei divine perfecțiuni...

Erau mulți boboci pe tufa deja înriurită de bruma nopților; se vedea însă că nu aveau să ajungă la înflorire: ofilirea începuse a-i atinge, în fașă.

Singură această roză putuse strînge întreaga putere a tufei, în dorința ei de-a mai străluci; pentru ultima oară, printr'un vlăstar scump.

Și o înconjură cu toate frunzele vîrfurilor, par'că ar fi voit s'o apere de primejdii cunoscute, par'că ar fi temut-o până și de razele care nu mai puteau dogori...

De pe terața care dă în grădină coboară, către amează, înfă-

țișarea sveltă și grațioasă a unei fete.

Cu pasul ltniștit al celui ce se pierde în obicnuita-lume de gânduri, înaintează pe alea mărghinită de dali.

Ochiul ei marl, de-un albastru de Safir, au poezia unui vis trăit; chipul brun are frumusețea aceea care, s'a oprit par'că la un anume moment, din desvoltarea întragă a înfloririi; e de-o slăbiciune, nu disgratioasă, a figurei și a corpului, dar care e semn al castității și al înfrînării voite.

Tinerețea sa nu mai are strălucirea frăgezimei, după cum sufletul nu mai are viața iluziilor, care dă tonuri calde înfățișării exterioare.

E pe linia mijlocie a traiului omenesc; e o roză de toamnă și dînsa...

Și numai când rîde, dobîndește o trecătoare înviorare a frăgezimei de-altă dată, care o aseamnă rozei de grădină, de care s'a apropiat...

Risu-i este învăluit ușor de milancoleia unei suferinți uitate; este risul discret al unei naturi bună și blîndă care cunoaște plăcerea jertfei pentru alții și pentru sine duioșia regretului.

Roza târzie o face să privească mai mult în lumea inimii sale; parfumul ei pare că'l aseamnă misterioasei mirezme a amintirilor; fluturul aproape adormit pe una din petale, îi zugrăvește pe

placa trecutului icoana ideală a unui vis dispărut.

Iubise... și iubirea ei a fost clipa ce pe nesimțite trece, dar se numără și'și înseamnă scurta existență pe cadranul vieții sufletești.

Iubise... dar alesul-ei, om din lumea de rînd a intereselor, după ce-i aprinsese inima și-i colorase iluziile, pornise în urmărirea unei averi...

În pustiu ce făcuse în juru-i lipsa omului iubit, o singură simțire i se ivise cu încetul, mare și statornică: dragostea tatălui ei pentru dînsa și iubitoarea ei îngrijire pentru el.

Orî cîte inimi i se oferiseră apoi, ea, deșteptată din primul vis ce fusese amăgitor, rămăsese paznicul credincios al bătrâneței suferinde a tatălui ei.

Avea acum și averea, căzută de pe urma unei neașteptate moșteniri, dar nu mai avea credința în statornicia sentimentelor altora.

Așa se așezase pe iutrea al-cătuire a ființei sale... o dulce resemnare și gândirea ei de toate zilele, închinată bătrînelui, îi ajunsese o jertfă ușoară și plăcută.

O privire a tatălui ei, în care era iubire și recunoștință; un zîmbet al lui, care ascundea suferința ce'l țintuia locul cu durerile ce-l da; o desmierdare a mâinilor lui osoase, — îi făcea tu bine nespus, îl împlinea toată trebuințele sufletești.

Intr'o asemenea atmosferă sunase al treizecilea an al vieții sa-

le, și cu toate acestea i se părea adese ori că era copilă încă, în e-tatea când nu'și ia încă sbor aspirațiunile și iluziile, când viața trăește pururea în prezent.

De să făcea vr'odată să se uite în viitor, nici o icoană a vre unei speranțe nu-i însuflețea zarea; nici o dorință nu-i turbura inima cu vr'un oftat...

Nu se temea de necunoscut de oare-ce nici o nemulțămire nu ignora din felul ei d'atrăi.

Însă'și amintirea simțimintului de odinioară, departe de-a-i aduce amărăciune, i se înfățișa numai cu frumusețea lui ideală, sub un vîl de menlancolie, și-i da o discretă senzațiune de plăcere care-i înfloria într'un zîmbet.

Poate că acel sentiment, purificat, urma să-i viețuiască în tainica ascunzătoare a inimei, fără legătură cu omul ce, i'l inspirase, ci numai ca o bine-facere providențială pentru care, amintirea e singura recunoștință.

Un glas cunoscut și dulce auzului său o deșteptară din contemplare. Să întoarse, c'un ris voios și alergă întru întimpinarea bătrînelui care, cobora de pe terață, sprijinit pe bêtul ce-l însoțea umbletul.

Bătrînel vorbea cu greū; își vorbiră cu privire iubitoare.

În înfățișarea amândurora era acum mulțămirea că se vedeau ca după o lipsă îndelungată...

Ea îl duse de braț, încet, încet-

tișor, mângâindu'l ca pe un copil, luându-l seama unde pune piciorul, ferindu'l de ramurile prea revărsate, cu grija de-a nu'l osteni.

Să opriră în fața tufei printre ramurile căreea mijia roza minunată.

Privirea bătrânului exprimă admirațiunea și bucuria.

Iși pleacă cu greutate capul și respiră parfumul, apoi își aținti ochii înduioșați asupra copilei lui: «ești ca dînsa», — îi rostiră acei ochi părintești... Ce păcat că iarna e aproape. — După cum iarna vieții mele e lîngă tine pentru a'ți ofili tinereța.

Ea îl înțelese :

— Nu, tată, nu... îi zice cu dragălașie, sărutîndu'l — Vremea ne ofilește pe toți ; dar d-ta mă faci să trăiesc...

El, cu mâna tremurătoare, rupse roza minunată, în timp ce fluturul sbură spăimîntat, și osărută și-i făcu loc în frumosul pîn negru al fie-si...

— Două roze de toamnă... rise ea, luând iarăși brațul bătrânului și înaintînd spre terața...

Fluturul, sbură câte-va momente, ca atras de parfumul rozei ; — sbură pierdut în umbra celor două ființe și se întoarse să moară pe locul unde mai gustase pentru ultima oară, plăcerea de-a iubi, la sinul frumoasei roze de toamnă.

Niger.

YORBA REA

Câte fete avem în sat... ?

Nu vream capul să mi-l bat

Să le număr, și-apoi póte

Le-ași greși numărătórea...

De-ași fi fost însă 'ntrebat:

Câte fete 's frumușele,

Respundeam atuncea: Tóte,

Dar de-ai vrea s'alegi din ele

Maș boboc găsesci pe Flórea...

... Flórea, zeu. e maș frumósă,

Đică ori cine ce-o vrea,

Eu vë spun... , maș bine lasă

Tac, cã mi ese vorbã rea...

G. Crăciunescu

ROLUL MUMELOR

in EDUCAȚIA FAMILIARA

Mama este geniul primei copilării. Cu multă dragoste trebuie să ne gândim la adevărul ce cuprinde în sine această dicere și cu respect să ne reamintim pe acela căreia sunt adresate aceste cuvinte pline de înțeles.

Câte-va minute numai să ne 'ntoarcem gândul spre trecutul nostru, spre anii primei noastre copilării și, ne este suficient a pricepe care este ființa ce desemnăm noi cu cuvintele: geniul primei copilării. Acei ani pierduți în noianul vremurilor, sunt ani cari nu pot apărea în mintea noastră neînsoțiți de imagina aceleia care.

di și noapte a veghiat la căpătăiul nostru; care, înarmată cu răbdarea extremă, răspundea lacrimilor noastre, turburătoare cu un suris plin de o dulce iubire. Memoria noastră păstrează vecinic suvenirul plăcut al acelei figuri blânde care, istovită poate de osteneală, era deșteptată de plânsul nostru nceruțator, și care, fără murmur sau supărare răsplătia conduita noastră printr'o părintească sărutare. Această figură luminată de acel neuitat suris, care deșteaptă în ori-ce moment în sufletul nostru sentimente frumoase, în prezența căreia tot răul se desarmă, este fără îndoială figura mamei noastre. Cuvântul «mamă» este cel mai dulce, mai frumos, mai sublim, ce noi putem rosti. În cele mai fericite ca și în cele mai dureroase momente, imaginea mamei ne este nedespărțită, și marele Pestalozzi (dice: Imaginea mamei care urmărește pretutindeni pe copil este însăși conștiința sa morală.

Toată această iubire nemărginită dată mamei este fără îndoială în vederea rolului ce ea are în educația noastră, anume în educația disă familiară.

De când omenirea a fost creată, părinților li s'a dat însărcinarea de a crește și educa pe copii, care însărcinare o găsim accentuată și în cuvintele lui Rousseau. Cine nu poate să îndeplinească datoriile de părinte n'are dreptul a se numi părinte. Nici

miseria, nici considerația către ea-ment nu-l deoseagă de la datoria de a-și nutri și educa copiii.

Ce sfintă și impunătoare reese din aceste cuvinte datoria părinților de a se ocupa de educația familiară. Importanța educației familiare este vedită prin faptul că primele impresiuni, cari de alt-fel sunt și cele mai puternice, sunt primele în familie, aceste impresiuni repetate devin obiceiuri, care ne urmăresc viața întreagă, și deci nu ne poate fi indiferent, dacă într'un copil se intrupează un obicei bun sau rău.

Educația familiară este încă importantă și pentru că ea este baza celei școlare, care se începe din momentul în care copilul pășeste în școală.

Nu vom rămâne surprinși când ni s'ar spune sau am vedea că educația familiară are un mai bun rezultat ca cea școlară. Este foarte posibil. Mai întâi, că, cel mai mult timp copilul și-l petrece în familie, apoi numărul copiilor, ce părinții au de educat e mult inferior celui ce un educator poate avea în școală; și al treilea punct este, că iubirea ce se naște între mamă și copil este imposibilă de a fi comparată cu cea dintre copil și institutor. Această dragoste asigură mult progresul educației familiare, căci pe această sfintă legătură se vor clădi toate actele educative.

Cu aceste avantaje mama se poate bucura de un succes în e-

ducație, și acest succes va fi cu atât mai folositor educației școlare cu cât mijloacele întrebuintate la ajungerea lui vor fi fost mai sistematice.

Educația școlară se va servi, în cele mai multe acte, de cea familială; căci ea nu va perfecționa numai partea intelectuală, cum se crede de obicei, ci va căuta să desv. lte și partea morală și fiziică, pe bazele puse de familie.

Treptat dar, trebuie să vedem, în ce mod educația familiară își îndeplinește rolul ei.

Am amintit că rolul prim, în educația aceasta, îl are mama; și, deci, pe dînsa vom împodobi-o cu menirile unei bune educații, fără a pierde din vedere și pe tată, a cărui parte activă în educație, se resumă aproape în stăruința ce el va depune pentru ca armonia să domnească în familie, va da exemple frumoase și povețe alese. Lucrul ce putem afirma, este, că mama, pentru copilul ei, este modelul unic în felul său. În prima copilărie, când facultățile intelectuale ale copilului, sunt tot așa de puțin dezvoltate ca și fiziicul lui, copilul e condus pas cu pas de către mamă.

Este de observat un fapt important în firea copiilor, anume: că ei nu fac tot ce aud, însă din cele ce văd puține le scapă, neimitate. Așa, dar, tu, mamă, ai grijă. Fapta ta e model pentru micul copil, căruia îi datorești o viață senină, poate fără să cugeți cât de

mult depinde de la tine această seninătate.

Nu-ți uita sfînta chemare, căci: «Nu poate fi altă educație mai bună ca cea maternă; surisul și vocea unei mame sunt rațe care pătrund inteligența copilului, îi dezvoltă simțirea, îi luminează conștiința și face a rodi în inima sa germinul virtuții cum dice cardinalul Girard.

În acest sens și spre asigurarea succeselor educației, noi cerem ca mama însă-și să fie bine educată, și întru cât-va chiar cultă. Cultura femeii a dat naștere la multe discuțiuni, al căror rezultat a fost înființarea unor instituțiuni prin care să se asigure cultura lor. Indată ce s'a recunoscut că mama este temeliea familiei în particular și a statului în general, numeroase îmbunătățiri se puseră la cale și, prin acestea, se putu asigura, până la un punct oare-care, succesul educației familiare. În deosebi, mama română a fost, în toate vremurile, isvor de curaj și devotament pentru țară: istoria ne dovedește tipuri de mame al căror nume sunt scrise cu litere aurite.

Străinul laudă pe femeia română ca mamă și cu drept cuvînt, căci care alt popor poartă suvenirul neuitat al unei mame ca al lui Ștefan cel Mare, ca Domna lui Neagoie, mama lui Mihaiu Viteazul?

Și apoi, nu numai cu strămoșii ne putem fâli, țărancă română și ați e aptă de ori-ce sacrificiu

pentru copilul ei. Poate nu e destul de cultă pentru a pricepe importanța unei educații îngrijite: însă, într'atât cât mintea o ajută, ea muncește pentru copiii ei.

E drept, că partea aristocratică a societății noastre se cam abate de la datoriile ei, în privința educației lăsând pe guvernante să conducă frânele adevăratei educații.

Dar nu ne simțim amenințați, atât timp, cât răul nu va pătrunde în masă poporului, cât țărâna noastră nu se va îndepărta de la nobila-i misiune. Numai dacă răul, propagat în fruntea societății noastre, ar pătrunde în popor, numai atunci educația familiară adevărată ar suferi. Generațiile ce s'ar născă ar fi palide și lipsite de entuziasm, ar fi numai o umbră a vechiului «Român verde ca stejarul».

Când vorbim de cultura necesară mamei, nu ne gândim, de sigur, la cultura ce are o mamă aristocrată; căci, propriu vorbind, cultura ei nici nu este acela ce se cere mamelor în educație; gândim însă la o cultură necesară împrejurărilor familiare și nici de cum la un curs de facultate. Cultura ce cerem, în resumat, este o cultură care să corespundă rolului mamei în societate, rol ce se reduce în aceia, de a da societății, ca membri, oameni religioși morali, iar țerei oșteni bravi. Dar, oare, ați, toate mamele sunt culte? Nu, și s'a vădut mame, care, în edu-

cația copiilor lor, deși s'a condus după obiceiul, au avut un rezultat mai bun de cât o mamă cultă. Asta-i talent și aci mă opresc.

E. I. Moșoiu

(Va urma)

Făgăduiala Țiganului

*Venea Paștil, și țiganul
Rămânea ne spovedit,
Se 'nplinea acuma anul
De când el nu s'a grijit.
Ce să facă țigănușu?
De păcat nu îi ertat,
Să se roage iar de nașu
Ce pe el l'a mai scăpat.
Iacă pe dată c'aleargă
Și acolo ajungând
Mi se jură și se leagă
Versând lacrimi și plingând...
«Nașule! pupaș-ai mâna
Fă bine ha m'a ajuta,
Că mă bag să păzesc stîna
Pe mine de m'oi scăpa.
Dă-mi hăcuși ceva părăle
Ca la popă să plătesc,
Uite, dău imi iasă în cale
Spunând sū mă spovedesc».
— Nașul, bun, de ca Românu
Pe fin că l'a ajutat,
De daruri 'l-a umplut sinu
De mă mir că n'a crăpat.
Dară el cu limba lungă
Pe dată că s'a jurat,
Ca și Paștiul să n'ajungă
De nași să fie scăpat.
«Să mă bată Dumnezelea
Dacă eū n'oiū aducea
Iepurașiū ștîl cu pielea*

*Fără gaură în ea...
Trecu vremea după vreme
Cred că el a și uitat.
De Dumnezeu nu se teme
Că jurământul a călcat.
Iar odată din întâmplare
Nașu că l'a întâlnit.
Și fără vre-o supărare
Iacă o palmă 'la cârpit.
«—Bine mă cioară spurcată
i z mine m'al înșelat.
Nu te-oiu prinde înc'o dată
Că 'n curtea mea al călcat.
«Neșule mă iartă acuma,
Căci când eram la săpat,
Un iepure gras ca luna
Din mâna mea a scăpat;
Și 'i-am strigat ca s'alerte
La nașu că m'am jurat
C'o să 'mi te pot alege
Numai bun pentru mâncat.
Crede-mă așa nașu-meu,
Mai traite-ar Dumnezeu! . .*

VIRAN

CEI PATRU OASPEȚI

— Ci-că a fost odată un scriitor anume Scalpel... Ei și ! ce oare nu'i posibil? De sigur nimic de mirare... însă era cam pe la începutul iernei... pământul plin de omăt, arătând prin aceasta că Sf. Nicolae venise cu barba albă.

— Scriitorul nostru, Scalpel, izbise cu capul al cinci-șecilea an, din care lovitură să alesese cu tâmpilele argintii, și cu creștetul capului preșerat cu fire albe de omăt... devenise melancolic.

Stătea lângă foc, privind la palidele licăririi ale unor tăciuni, ce păreau că'și plîng trista lor sôrtă, când ușa camerei lui, fu deschisă de o doamnă, al cărei voal îi acopereu frumoasele trăsuri ale feței, totuși lăsând a trece prin el scînteile unor ochi negri, ce străluceau ca două steluțe. De alt-fel, era atrăgătoare ca ori-ce femeie, ce 'și ascunde întru cât-va atracțiile sale.

— Nu mă așteptam de loc la vizită, gîngăvi scriitorul puțin surprins, privind-și pantofii și halatul cu care era îmbrăcat.

— Stați, nu te turbura, țise ea, sunt... ce lucru mare, viitorul.

— Se poate! D-ta mare necunoscut! O femeie!

— Ba da, se poate.

— Atunci rogu-mi-te, ridică-ți nițel voalul și permite-mi ca în cutele drăgălașei D-tale feți, să citească misterioasele taine ale viitorului.

— Nu se poate, dar uită-te, ochii mei licăresc prin zăbranicul acesta de pălajen, ce nu lasă a pătrunde privirile omenesci pe obrajii mei indicând însă muritorilor ca să se căsnească a pricepe ce'i scris în viitor.

— O dar spune-mi care este viitorul meu. ?

— Nu, eu nu pot spune nimic, fie-care muritor are porția lui de fericire și nenorocire. La ori-ce întrebare de felul acesta, sunt mută.

— Da, da, știu, toți medicii progresului omenesc, s'aū gîndit să

te vindece de această urită infirmitate. D-ta ești mută și norocul orb!

— Imi împlinesc destinata mea de la care nu mă abat nici măcar o leacă. Câți nenorociți și veduve varsă lacrimi, punându-și speranța în mine. Am fericire dar și dureri și încercări!... Merg, în drumul meu, le semăn pe toate.

— Păcat, la toți le surîdi în bine și.....

— Sunt cea mai credincioasă meseriei mele, însă mai în tot-deauna aduc semenilor tăi un leac, cam tot așa de ponderos ca și răul ce-l întâmpină.

— Ce anume?

— Curagiul d'a suferi în tăcere, înecându-și în ei suferința, îndurând soarta cu bărbăție.

— Ah! da, ai dreptate, fii așa de bună și'mi explică ceva despre aceasta. Curagiul l'am avut, însă nici o-dată proporționat, vejnîc când prea mult, când prea puțin. O Doamne, câți în lume nu 'l au de loc.

— Despre asta nu vreau să știu, rămâi cu bine.

— *Multum vale*, Ce vizită curioasă dișe Scalpel, îi mergea gura ca o moară neferecată, nici o elipă nu te lăsa să vorbești. Mé mir sunt treaz, ori visez?

— Seara bună, măi fârtate.

— Iacă altul, dișe scriitorul fără a se mai deranja, de oare-ce vechuse intrând un moșneag cu barba albă până 'n brîu, cu o față sbir-

cită și plină de ironie. — Cel puțin D-ta vei sta mai mult.

— Nu, nu. eu nu stau nici o-dată vejnîc merg, merg....

— Nu cum-va ești celebrul Nansen? Ori pribeagul, Livingstone?

— Ba de loc. Foarte-ți mulțumesc de nășiea ce'mi oferi. Pe mine nici un interes al științei nu mă face să fiu rătăcitor. Cu plăcere ași fi poposit sub coperișul tău, 'ți-ași fi adus mult folos, dar n'ai știut să profiți la timp.... e prea târziu, mă duc.

— Mai ședî respectabile bătrîn, iartă-mă dacă te-am supărat cu ceva, dar....

— Toți ca unul și unul ca toți nu'și aduce aminte de mine, ei bine, ascultă, eu sunt trecutul.

— Scalpel, sări drept în picioare. Figura sa se înviorase, avea în fine înaintea sa pe fabulosul și neobositul trecut, pe care nimeni nu s'a învrednicit să'l fi prins d'a binele. Staî, staî te rog, fii mai îndurător cu mine.... În zadar, trecutul dispăruse iar scriitorul recăzu-se pe scaun, capul îi alunecă pe piept. O frumoase timpuri ale trecutului îndepărtat! cum ați trecut fără folos, ce n'ași face eu cu ele, câte ființe nu ar trăsări pline de viață, citind scrierile și versurile mele. — Nu, ele nu se mai pot întoarce. Ce timpuri frumoase! Par-că mé vîd în fermecătoarele locuri din Vâlcea, pe încântătoarele maluri ale Lotrului privind măreția naturei, dar gustând viața. O da! e adevărat, nu

te mai întâlnești cu timpul trecut, după cum nu e cu puțință a prevedea viitorul. Ah! oaspeți nepoftiți, la ce m'ați mai vizitat! Ce 'mă mai rămâne mie acum!

— Noi bunule domn, dă-ne ospitalitate în casa d-tale, ziseră două ființe, din care una era o femeecam de 25 ani, vîrsta când o femeec e mai pofticioasă, și o copilică cam de zece ani. Ambele aveau brațele și gaturile, învăluite cu ghirlande cu flori.

— Iaca na acum, o femeec și o fetiță, de sigur cu mama ei. Trebuie să fie mai dihai ca ai care s'aū dus.

— Eu, zise femeec, sunt ramura de scăpare a tuturilor nenorociților și suferinzilor. Sunt sămînța care încolțesce în inima tuturilor desnădăduiților, sunt speranța.

— Fii bine venită. Ce frumoasă 'mă aparî în momentele acestea. Oh! de ce aū venit cei l'alți să mē supere atāt de mult! Dar copila asta cine este? Nu cum-va e desamăgirea.

— Răbdare, domnul meū, zise fetița, mi se pare că prezența mea te supără; după ce ți-ai vėdut visurile din tinerețe ne isbāndite. Cređi că sunt desamăgirea? Nu tē înșeli! E posibil ca tu să fi uitat frumoșii ani ai copilăriei? Trecăturile nevinovate ale inimii tale, în fața misterelor ce'ți învăluiau viitorulū? Gāndește-te la mângăierile mamei tale, sėrutările ei le am pe buzele-mi nevinovate. Pe mine poți să mē strīngi în

brațe, nu sunt neīndurabilă ca necunoscuta ce'ți-a apărut sub forma viitorului, nici ca nerepausabilul timp trecut. Voi fi pentru tine, cea mai plăcută din prietīne. Uită-te la trandafirii din ghirlanda asta, toate comorile sunt ascunse aci; la subțioara fie-cărei petale, se află credințele și planurile tale din trecut. Timpul cāt vei mai trăi, amintirea lor te va hrāni sub auspiciile mamei mele, speranța. Respiră de vrei, parfumul acestei rose ce sunt gata a se scutura, — ele miroasă ca toate florile din primăverile ce 'ți-aū trecut pe frunte. Alipesece de sinul tēu aceste petale, și ele te vor putea înteneri, ca să lupți cu soarta și cu anii. Ele sunt piatra filosofală a tinereței neperitoare, sunt amintirea.

Și pe cānd zicea acestea, drăgălașa copilă se apropiase de el, luncă în genunchi lāngă el, și întinzānd brațelepegenunchii lui, adăogă Nu dispera, întăresceți sufletul, eū sunt mângăierea, — și orī de cāteorī sufletul tēu va fi trist, gāndeșcete la mine.

Pe cānd ea grāise ast-fel, femeec de la spatele scaunului scriitorului, se plecā dulce asupra capului sēu adormit, murmurāndu-i încețisor la ureche: Speranța să fie femeec ta cea mai credincioasă.

Viran

ALFRED

II

Flori calde

Un vis frumos visa
 Suzana când era
 La maică de înveța
 Și când se 'nșiora
 Că se călugărea.
 Părea că se făcea
 Un inger ce-o rîpea
 De dulce ce'l zicea:
 Un dor ave-vei tu pe câmpul înflorit,
 In tainicul Olimp cu calde flori sădit.

Și când se deștepta
 Din vis, în vis era,
 Și inima'î sălta
 Și'n suflet îl vibra
 O coardă, ce n'avea
 Mai înainte, ea,
 Pe dulce lira sa;
 S-un făt-frumos cânta
 Cu sărutări, iar ea
 Cu drag îl asculta
 Cântarea, și-'l iubea,
 Și-'nstruna că voea
 Să tot viseze, ea,
 Cel inger ce-o rîpea
 De dulce ce'l zicea:

Un dor ave-vei tu pe câmpul înflorit,
 In tainicul Olimp cu calde flori sădit.
 Iubește! căci, iubind, iubită o să fii,
 Și fecioria ta, eu dulce simțiri și vii,
 Cu chipul tîu frumos și sufletul curat.
 E simbolul de dor în tine încarnat.

III

Flori de gheață

Stînd alene, ca înșipt,
 Intr'un colț de trotuar,
 Ochii, ca de sub un cript,
 Pe sub genele lui par;
 Când, deodată, un amic,
 Arătându'î, exclamă:
 Uite coz de fată, șic,
 Uite, zicu-'ți, inger, mă!

Și văzu Alfred, lacînd
 Ca mirurile din vis,
 Dot laceferi săgetînd
 Dulce blîndul lor suris.
 Și, precum vedem eșînd
 In cenușă, lin și rar,
 O scînteie tremurînd
 Focul spuzelor din jar,
 Clipa farmecului blînd
 Din ascunsul lui pojar
 Tainic pare desinînd
 Calde flori ce'n ochi rîsar,
 Dar, apoi nepăsători,
 Ochii lui se stîng și par
 Geamuri cu de gheață flori,
 Străbătufi d'un gând amar.

IV

Veste de dor

«Tot: materie, ș'atit»,
 Se gîndi el; și ast-fel,
 Sie însuși și-u mințit,
 Că nu crede'n farmec, el!
 Căci, orî cât era de stors,
 A simțit ea un fior,
 Gîndul lui la ea întors,
 Veste de la ea cu dor.

V

Și se duc.....

Nopti și zile de plăceri
 La tot cântă lor divin
 Cîntul dulcei primăveri,
 Al iubirei dulce înn,
 Și deatunci is amândoi,
 Intr'un gând cu dorul lor.
 Și, ea două mari nevoi,
 Una sunt și una vor,
 Și se duc în lume, fug,
 Deși ascund ai lor fiori,
 Lava de plăceri deși scurg,
 Până'n virf de Alpi, în nori.

Gr. Mălinescu.

NOCTURNE Versuri de D. Naum

scintilă cernă. — Nocturnele D-lui Naum se prezintă destul de bine pentru cetitorii de artă.

Sunt însă multe greșeli de neiertat. Una din învinuirile, care i se poate aduce tânărului poet, este și fecunditatea prea mare, de la care derivă în mod firesc lipsa de control asupra celor ce conține și scrie.

De aci, caracterul fugitiv al multora din oucățile sale din volum.

Dar poate că această prea mare risipă de puteri creatoare, e impusă însăși de organizațiunea psihică a unora din poezii; poate că tocmai aceea izbucnire spontană a cântecilor nu iartă sacrificarea lor.

De aceea noi îl credem pe poet când ni se mărturisește nouă, duhovnicilor săi, în «Dragii dușmani».

O! cum v'asți îngropa pe toate
Iubite cântece în mine,
Voi flori ale singurătății
Părfum al inimii în ruine.

Dar lacrimile curg peolabă
Și lira nu rămâne mută,
Când rindunica-ți readuce
Copilăria ta perlută.

Întia poezie care te oprește are un titlu cam nejustificat: «Spre ochii ei». În cele dintâi două strofe și mai ales în ultima, sunt multe construcții nepermise, întunecări de expresiune, comparații vechi și cam neestetice, dar în schimb poezia conține două strofe, dar numai două, care nu-și găsesc părere che (? !)

Ascult în liniștea de țărniță
Amăgitorul glas: E marea
Ce mișcă leagănul veciei
Și-î cîntă inimii scăparea

O! Ea-îmi pricepe de minune
Și jalea mea, și dor și plânsuri
Lăsați-mă să plec departe
Mi-î dor, mi-î dor de mine însu-mi.

E un sentiment vag de tristețe, un dor de pribegie, ceva care 'ți imaterializează ființa și-ți comunică în câte-va vorbe gestul depărtărilor, acel gest căruia poetul i-a dat un zbor spre înălțimi și care te fac să vezi două brațe deschise, rîvnid se înbrățiseze infinitul.

«Singurătăți» ce răsfrînge tăcerea și graiul nopților de Maiu.

Strofa ultimă din acel minunat «Hymn Esterpei, mi se pare măreață:

Voi să mor aci sub bolta viorie,
'Naltă flacăra eternă ce te arde
Iată inima ți-o tremură pe coarde
Intr'a minților alăncă simfonie!
Cîntă-mi hymnul unui vis neîmplinit
Să simt sufletul pe-o undă de armonie
Plutitor alunecînd în infinit

În schimb însă «Maria», «Lucefărul», «Neant» și alte câte-va poezii în care se simte influența lui Eminescu, au un caracter prea rece, și păcutesc mai ales prin întrebuițarea excesivă a personificărilor abstracte, incompatibile cu avîntul liber al [personificărilor] creațiilor inspirate.

Bucățile cele mai alese sunt acelea în care imaginația vioasă a poetului sparge cercul rigid al unei filozofari greoaie și se avîntă liberă în imperiul viselor, întocmai ca o notă înaltă, care vibrând de durere sau bucurie, sfărâmă închisoarea portativului, se asociază cu altele și tinde spre culmile luminoase ale armoniei.

Sub dalta de poet-sculptor al lui Nanu mai nici odată nu se desvelesc în totă puritatea lor formele plastice ale unei «statui»; dar pulberea de aur, care scapără sub dînsa, însuflește cadrul întunecat al fondului și împrăștiată în noi sufletul unei poezii neobisnuite nouă; se perde în depărtare, aci iufiorînd coardele întinse ale harpelor, aci animându-se în sbor de buzele unei Mihre voluptoase.

Multe din bucățile din vol. nu prezintă

în întregul lor o idee complectă, clară dar aŭ pe ici și colea câte o strofă, care luată în parte prezintă frumuseți deosebite, întru cât singurează imagini de o putere uimitoare, cum rar se întâlnesc nu numai în literatura noastră dar și în cele mai culte literaturi străine.

Așa în «Atipire» întâlnim o stofă neîntrecută.

Afar'le viscol gem ospacii,
S'and troznul uscate ramuri.
Iar fulgii albi prin întunerec
Cad tremuind pe lângă geamuri

Ultima strofă din «Ofelia» e splendidă:

...Castelul tot o'n sărbători
Cobor pe scări de fildeș treaptă
Mă uit rîdînd în stînga dreapta
Și'mpart la toată lumea flori,

Dintre cele-l'alte bucăți, se distinge «Ea doarme» apoi «La Altar», care de sigur e o reminiscență din Hamlet. «Îndrăgostiților», de și cam neingrijită, «Logodnicile» și «Poveste tristă», imitată până la un punct după Hugo. În Cornistul, În vacațiune, Ruine, Isus, Nocturna, avem fericirea să ne dăm mai bine seama de idealul poeziei. Nu's ghirlânzi cari «ascund lanțurile robiei noastre» ci iubirii și a idealului, împletește poetul cunună din razele închipuirii sale.

Am mai cetit versuri de o corectitudine mai severă și de o eleganță tot așa de neîntrecută, dar natura înveninată a conținutului lor, înțelesul trist care se degaja din atmosfera lor de libertinaj, trăind în ele sub forma unor imagini virtuale dar indistructibile ne-a pus de multe ori în nedumerire și ne-a făcut să cugetăm timp de ore întregi la cutia mitică a Pandovei....

Trebue să ne felicităm că Naum nu face parte din autorii acea.

Brăila Noemb. 1899.

P. Cerna

Marcu Haiducu

— BALADA —

*Foaie verde a bobalului
Sus în creasta muntelui
Sub aripa cerului,
Unde-î iarba necălcată,
Și roua nescurtată,
Frumoasă masă mi-e întinsă
De doi viteji e coprinsă,
Frunzulită di-o lulea
La masă cine-mi ședea?
— Ședea Marcu vitezu
Și cu Turcu bolnavu
Ei bea și se veselea
Din pistole focuri da
Ei bea să se veselea
Era mama Marcului
Ibovnica Turcului,
Și cum sta și veselea
La rêmășag s'apuca
Cine trate s'o îmbăta
Cel alt capu i-o tăia,
Mărculeasa ce făcea?
Lua paharu Marcului
Cu vin il jumătățer
Și cu rachiu il umplea
Și lui Marcu-l mulțumea
Iar paharul Turcului
Cu vin il jumătățea
Și cu apă il umplea
Și Turcului mulțumea,
Bea Turcu
Cu papucu
Și Marcu
Cu carâmbu
Și cum sta și veselea
Iată Marcu c'adoarme*

Cu căle albe pe masă
 Și cu sabioara trasă,
 Atunci Turcul ce făcea?
 Pe Mărculeasa o lua
 În odăe că intra
 Și frumăse se sbeguia,
 Iar sluga nevre (d) nică
 Ea la ușă c'asculla
 Când Mărculeasa grăia;
 «Turcule,
 «Bohindute,
 «Ce-ai legat
 «N'al mai tăiat,
 Scoală de tae pe Marcu
 L'a -mbătat paharnicu;
 Acu. nū bun de tăiat
 Până este frate beat,
 Și iar sluga ce-asculla
 Cu picioru'n ușă da
 Ușa 'n patru se făcea
 Ș'apoi la Marcu mergea
 Palma biciu că o făcea
 Și peste ochi îl plăsnea
 Marcu'n picioare sărea
 Cu sabia 'n grindă da
 Și pereții ciocârtea
 Și grindile tot așa,
 Când bine se destepta
 Sluga 'ncepea de-i spunea,
 Atunci Marcu ce făcea?
 Iute sabia 'șl lua,
 La Turc în grabă mergea
 Și capul îi reteza,
 Iar pe mama lui cea rea
 Cu cutran o cătrănea
 Și foc de la pole-î da
 Apoi masa își punea
 Și s'așeza de mânca
 Numai Marcu cu sluga
 Și mamă-sa-î lumina,
 Focul repede mergea

Pe Mărculeasa ardea
 Și când la țafe ajungea
 Ea din gură așa grăia:
 «Arde maică țafa ta,
 Care-ai subț lapte din ea
 — Las-să ardă nu-î a mea
 C'a mușcat păgânul din ea;
 Și focul o coprîndea
 Și îndată o mistuia,
 Marcu și el se scula
 Oasele i-le aduna
 În pivă el le pisa
 Și în vînt le arunca
 Să se ducă pomenea
 Să se ducă veste-aleasă
 C'o fost cruce voincoască ¹⁾

Constantin Drăgut.
 Inv. Gôrjiu

ORGIE

Turnași, turnași feciare, vin în al meu
 [pahar]
 Să beaū ca zei antici, din cupa mea
 [nectar]
 Să beaū,—căci nu'mi rămâne, de cât
 [să stîng acum]
 Ast trup aprins de patimă, pân's'o
 [preface 'n scrum]
 Turnași să 'chin lui Bachus, o cupă
 [de nectar],
 Jertfind durerea vieței pe sfîntul seū
 [altar]
 Să'nchin la om sermanul, ca și la
 [zeu ascuns]
 Căci amândoi eșit-au din hoas ne
 [pătruns];
 Iar draga mea bachantă.—sin moale
 [ochi senin],
 Să'mi dea nectar din cupă, din buză-î
 [un venin],

¹⁾ Auzită de la Gheorghe a lui Guran-Isvau-
 Anești-Mehedinți.

*Omorilor de cuget, de poftă născător
Mormint de suferințe, de sericiri isvor
Și 'n lumea 'nchipuirii, de visuri
[dulci cuprins],
Să sbor p'aripi fantastică, spre idea-
[lu-mi stins],
Să pie de cuget încă. de-oî mai avea
[să'l store]
Să sbor, să sbor într'una, să nu mă
[mai întorc.]*

R.-Sărat, 1891 Dec. 1.

Petre Antonescu

Leție părintească:

Un bancher, primind dece mii de lei în bilete de bancă, le numără lute, cu degetul udat, făcînd semn cu cotul fiului său, care se afla lângă dînsul:

— Unu, două, trei, etc.

La al 4-celea, se oprește, suride semnificativ, cu un rictus care ajungea până la nasul de rasă încovăiat, și spune fiului său:

— Să nu ridicî nici odată cel din urmă bilet, fiind-că pote fi două.

Două dame, o Engleză și o Irlandeză, se întîlnesc într'un salon:

— Nu prea cunosc obiceiurile irlandeze, zice Engleza, dar, după cum se spune, la D-v., îndată ce un barbat ridică ochii la o damă, dama îi zice, crezînd că vrea să'i dea ceva răcoritor: «Mulțamesc, prefer vinul de Porto sec.»

Irlandeza îi răspunde:

— Posibil că Irlandezele să aibă gust de vin din când în când; dar după cum mi se spune, în Anglia, de îndată ce un barbat ridică ochii la o domnișoară, domnișoara se înroșește și îi spune precipitat: «Iute domnule, întreabă și mă cere la papa.»

D-ra X. e chemată, ca martoră, la tribunal.

— Ce etate aveți, D-ră? o întreabă președintele.

— Numai 25 de primăveri, răspunde D-ra X.

— Foarte bine, zice președintele, dar acum binevoiiți a'mi spune și pe acei pe care nu'i socotiți.

Șoda Țigănească

Mergînd țiganu iacătă că vede un bob de strugure în drum.

Dându-l cu picioru, îl 4ise: Șac bóbă că nu te iaū, «Ma! 4ise odată, de două, de nouă, dor boba (nici îndude) de unde să se dea înlătur! Dacă vėdu ce vėdu 'i dete cu picioru și 4ice: Ma! acana bóbă din drum, ma! așa că din zama ta s'a înbătat tata, de era să se rădă de tof, de n'aveam o boabă mai mititea să proplėscă tata în ea, pe tof din aasă-l omora.

Steta

INVOCATIUNI LA VENUS

din
„DE NATURA RERUM“

de
LUCRETIU

(traducere liberă)

Supremă zeitate, tu mama tuturor
Stravechilor străbuni, auticului popor,
O Venus! care faci și regi și împărați,
In gloriile lor, de tine fermecați,
In purpura ce-o ai cu stele ca din cer,
Îi faci de 'nebunesc și'n dorul tău de pier.
Căci tu ești farmec blind la oameni și la zei,
Ești raii și iad, și toți la credincoșii tăi.

Tu, lumii când te-arăți cu chipul tău frumos.
Furtuna buindu în glasul furios,
Și crivățul cu ger ce frige aprig. stău,
Podobe mari de flori câmpiile că iaă,
Și marea'n vastul ei surde'n unde mari,
Și aerul e chiar cu suflet, când apar.
Iar, cu suflarea ta cind dulce că zîmbești
Naturei și'i alii, o reîntineresti;
Căci, cu zefirul tău îmbătător, când vii
Să împrîmiverezi prin vecele câmpii.
Dăi dorul îmbold, cu care redștepti
Atâtea fericiri, atîtora vieți:
Ciredele eșind din jung aleargă, sar.
Tree riurile, fug și cu fiori tresar;
In clocot singele'i în noi, la foc de nunți:
Și fiarele 'n pustii, în coltri, văi și munți.
Cu coama lor în vînt, mugind îngrozitor,
Își caută atunci tovarășele lor.
Și toate se unesc, în cer și pe pămînt.
In sinul mării: și, la toate, e dar sfînt
Iubirea, căci, prin ea, alți oaspeți noi sosesc
Pe lume de-o renasc, și iarăși se iubesc.

A! dacă s'a supus la ale tale legi
Natura chiar, și când tu singură culegi
Plăceri și bucurii, și atîtea bunătăți.
Vicață, fericiri, pe lângă voluptăți,
Cum n'aș veui și eu, supus și iubitor,
La tine, să'mi inspiri al muzei mele dor.
Măstru ca să cînt măestrul univers.
Și'n frumuseța lui ca să palpiti în vers!

De noi doi mult slăvit și scump amînduror,
Eroului sublim, o zee! sint dator
Cântarea s'o dădic, lui Memiu, înzestrat
Cu geniul divin, de tine consacrat.
Susține lira mea cu farmecu'ți etern,
O Venus! ca să î dai acorului ei solemn.

Dă țerei mele tu și parca ce'i dovesc:
De cruce răzvrîtiri, ce vin de o lovesc
Și î fac în împălliri isvorul necesită
De lacrimi și dureri, de chin nesfîrșit,
Ferește-o tu acum, că numai tu mai poți
Din splaiul încruntat de sânge ca s'o scoți.

De gloriile lui când vise încercat,
Mart, zeul cel mareț, ce l'ai înflăcîrat,
Lăsându-și un moment, departe, tristul loc,
In care fulgeră așteptile cu foc;
Și l'ale tale moi picere când îl vezi,
Din cerbicia lui, blînd, de te minunezi:
Și când, de dor aprins, cu veșnice văpăi,
Îl vezi că stă plecat ei, pe genunchii tăi,
Cuprins de farmec, el, își lasă fruntea sa,
Divină ca un cer, ce-o știe sus purta;
Și ars la peptu'ți când de dorul tău că'l simți,
Și'n foc traudafiriu, la buzelo-și ferbinți,
Cu sufletul lui tot c'atarnă captivat;
In dalbe brațe fă, tu, zeului turbat,
Un lanț de sclav. S'atunci, cu ochii în fior
De tainice priviri, îi spune tu de dor.
Și spune'i tu așa ca doar la soapsa ta
S'audă 'n suflet, el; ea, doar, cu-al tău accent,
Să poți îndupleca pe zeul vehement,
Să lese pe pămînt de a se cobori
Al păcei dulce dar, spre a ne fericii.

Scalpel.

UN DISCURS

Cu ocazia unui requiem ținut pentru răposatul profesor Dem. Rădulescu, care a muncit timp îndelungat pentru propășirea culturii românești în Dobrogea și pentru prosperitatea „Cercului literar Ovidiu” al cărui membru era, s'a ținut următorul discurs de către d. profesor Em. Mihăilescu, licențiat în teologie și membru al cercului.

Nu vulesc, fraților, să fiți în necumștișă despre cei ce s'au dormit, ca să nu vă tristăți, ca și cei-lăși cari nu s'au speranță.

(I. Tomă, 4, 13)

Iubiților,

Am venit cu toții, profesori și elevi ai gimnaziului, aici la picioarele altarului, pentru datoria sfîntă creștinească de a înălța către Dumnezeu, prin reprezentenții bisericii noastre, rugăciunea smerită pentru repausul sufletului lui

Dimitrie Rădulescu, fost profesor și director la gimnaziu, iar acum mort la Menton în Franța, unde se dusesse pentru căutarea sănătății.

Perdere sa prematură, a aruncat do-
liul în familia sa și în inimile noastre.

Fiu din popor, născut în jud. Doljiu și a făcut cursurile învățământului primar la Calafat, iar cel secundar la liceul din Craiova, după care, luând bacalauratul, a trecut la universitatea din București, ca student al facultății de științe, de unde a și luat titlul de licențiat. Inteligent și sirguitor, el a fost bine cunoscut și stimat de către profesorii săi și din copilăria sa chiar, arăta că are chemare de a deveni apostol al științei, pentru instruirea tinerimii noastre.

A fost chemat în Constanța acum câți-va ani, de către directorul școlii normale D-l Ion Bănescu; iar, după desființarea școlii normale, a rămas ca profesor la gimnaziul înființat în locul acelei școli.

În scurta sa carieră de profesor în Constanța atât la școala normală cât și la gimnaziu, și-a îndeplinit datoria cu zel și activitate. — Inzestrat de la natură cu un caracter bun și blând, era iubit de toți colegii și cunoscuții săi. — Din nenorocire însă, o boală nemilostivă și-a secăt puterile treptat, până când în cele din urmă, a trebuit să și întrerupă cursurile spre a merge la Menton, cu speranța, cum zicea el, că stând la o climă mai dulce, îi vor reveni puterile slăbite. — Dus a fost și nu s'a mai întors! — Desnodământul fatal s'a întâmplat, puține zile după sosirea sa la Menton, lăsându și soția singură în mijlocul streinățății. — Deșertăciune!

Admirăm frumuseța și felurimea infinită a creaturilor, dar reflectând asupra puținei lor durate, ne vine a zice, cu Solomon, că toate sunt deșertăciune ¹⁾

¹⁾ Ecclesiast I. 2.

De la omul ce trăsece în colibă, până la cel ce stă pe tronuri, același soartă e, și numai în mormânt se vede ce e omul în toată goliciunea lui.

Avuție, ambițiune, onoruri, toate se reduc la vermi ce l mănâncă carnea și la țărina ce l a apasă greu.

Acesta să fie oare scopul ultim, pentru care omul este creat? — Nu se poate... E o rătăcire a minții. — Este oare omul mulțumit în viața aceasta în mod desăvârșit? Nici o dată nu poate fi satisfăcut pre păuint. — Săracul luptă ca să aibă, bogatul tinde a și înmulți averea, omul de știință caută mereu a și înmulți cunoștințele, plăcerile sunt întrerupte și de scurtă durată, iar din plăcerile trecute nu se adaugă nimic celor prezente și voluptatea crește tot de una fără a putea fi satisfăcută; chiar bucuriile spirituale, sunt întovărășite de multe defecte și obscurități.

În lumea întregă poate nu sunt destule ranguri și onoruri, pentru a satisface aspirațiunile omenești; căci chiar când credem că lumea dobândim, în groapă ne sălășluim... Unde este dar binele absolut, unde l fericirea pe care omul o visează necontent și o urmărește.

De sigur, de la un cadavru rece, de la niște ochi închiși și o simțire perdută, nu voiă avea nici o lămurire vreodată.

Există însă în sufletul omului o știință divină, o licărire de lumină, rațiunea, care i șoptește tainic: ești o ființă călătore. tindend spre fericire, dar pe care nu vei dobândi-o de cât numai după ce te vei schimba. Tu, călător de o zi, ești slab, ueputincios, nestatornic; din cauza imperfecțiunei tale chiar, oftezi după perfecțiune. Nu e locul tău aicea definitiv, nici menirea ta nu o vei încheia pe pământ, ci sus la înălțime; căci corpul firesc trebuie să se schimbe în corp spiritual, stricăciunea să se im-

brace în năstăricăciune, și ce este muritor să se îmbrace în nemurire ¹⁾). Repausul tău este în lumina divină, unde tronează adevărul, dreptatea și binele absolut, unde este adevărată stare de consistență și de perfecțiune... Iată cum făptura muritoare, se înalță cu sufletul până la cel vechiu de zile, până la Dumnezeu cel vecinic viu... De aceea și Mântuitorul zice, că dacă Dumnezeu se numește Dumnezeu lui Abram, Isac și Iacob, El nu este Dumnezeu al morților, ci al celor vii. ²⁾)

Iar în alt loc: «cel ce ascultă cuvinte mele și crede celui ce m'a trimis are viață vecinică și nu va veni la condamnare, ci a trecut din moarte la viață». ³⁾) Mai mult încă, că omul va trebui să-și dea seama în cealaltă viață, de faptele sale de pe pământ: «Vine ora, în care toți cei din morminte vor auzi glasul Lui, și vor eși cel ce a făcut bine întru învierea vieții, iar cel ce a făcut rele spre învierea condamnării». ⁴⁾)

Aceasta mă îndeamnă, să mă adresez vouă tinerilor elevi. Să luăm exemple și să țintim tot-de-una numai la fapte bune.

Omul trecând din această viață, nu ia nimic cu sine, nici bogăție nici onoruri. Cea ce-l face meritor înaintea lui Dumnezeu și în fața oamenilor, și-l înalță la fericire, este practica virtuților comoara faptelor bune, care purced din dragostea către Dumnezeu și către aproapele.

Dacă Dimitrie Rădulescu trăia, am fi avut ocaziunea de a-l cunoaște și mai mult virtuțile lui, care de alt-fel acum sa-și îngropat cu el în mormint. Ne așteptam să fie mai mult cu noi, căci era necesar să mai trăiască, dar moartea ni l'a răpit în primă-vara vieții. Judecățile lui Dumnezeu sunt nepătrunse de

mintea omenească. «Poți să pătrunzi taina Dumnezeirii?... Să descoperi fundul înțelepciunii celui A tot puternic?... Înaltă ca ceriurile (este)! Ce poți face? Mai adânc de cât infernul! Ce poți cunoaște? ¹⁾) Aceasta l'a făcut și pe psalmistul, să esclame: «La început, tu, Doamne, ai întemeiat pământul și lucrurile mâinilor tale sunt ceriurile, acelea vor peri dar tu rămâi, și toate ca o haină se vor învechi... și se vor schimba, dar tu tot același ești și anii tăi nu se vor sfârși». ²⁾)

Acum corpul lui Rădulescu, strâns de scândura brută, zace în pământ departe de noi, peste țări. În zadar rudele și amicii lui îl vor striga, căci el s'a afundat deja în noaptea trecutului, — ca floarea câmpului ce înflorește; un vânt rece pe deasupra-i, și nu se va mai cunoaște locul său ³⁾).

Sufletul său, în vestmintul umilinței, merge acum înaintea tronului eternității. N'a avut parte nici el, precum nici noi, să-l vedem încă odată corpul, să-l vedem mormântul...

Prin oficiarea acestui requiem însă îi trimitem o ultimă și duioasă salutare de adio, ca aceluia care a plecat pe calea neîntoarsă; și împreună cu părinți, bisericești, ne înălțăm inimile noastre spre rugăciune către cel A-tot-puternic pentru repausul sufletului lui: «Părinte sfinte, ⁴⁾) A-tot-puternice.

Speranța tuturor marginilor pământului și acelor ce sunt pe mare departe, cel ce ai zidit pre om din țărină și ai suflat în nările lui suflare de viață, primesce acum zidirea ta și o așează în repausul tău, unde toți dreptii se odihnesc, unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit; și așa întru fericită adormire fă-i veclnică pomenire.

Em. Michăilescu.

¹⁾ I Corint. 15. 41 și 53.

²⁾ Matei 22. 31.

³⁾ Ion 5. 24.

⁴⁾ Ion 5. 28 și 29.

¹⁾ Iab 11. 7-8.

²⁾ Ebrei 1. 10-12 Psalm 102. 27.

³⁾ Psalm 103. 15-16.

⁴⁾ Din rug. Bis.

POEZII POPORANE

Din Oltenia

Săi mătușă sas pe cruce
 De vești Eneiu cum se duce
 Cu mâinile în pozinări
 Cu doi-spre-zece lăutari
 Lăutarii când trăgea
 Craiova se legăna
 Cocónele suspina
 Boerl mari se minuna.
 Cu basmale se ștergea
 De din jos de Craiovița
 Bate vântu romunița
 De ce bate de-aia în flóre
 Stă Ioniță la 'nchiscare
 Cu fiarele la picioare
 Cu cătuși la mânișoare
 Veni muma lui Ioniță
 Cu șai-decî de bivoliță,
 Bivolițele le dete
 Pe Ioniță nu-l mai vede
 Veni sora lui Ioniță
 Cu cincî-decî de bivoliță;
 Bivelițele le dete
 Pe Ioniță nu-'l mai vede.
 Veni ibomnica lui Ioniță
 'N papucei tropăind
 Din sülbițe sdrâncănind
 Iaruncă salba pe masú
 Pleacă cu Ioniță acasă

Tntescu

POȘTA REDACTIEI

Emiti Numiți-Bacși. — Regia primiti mulțumirile noastre pentru cele 6 abonamente ce ne-ati procurat.

D. Dem. Munt. Râmăne. — V'am acceptat 4 zile Trimete-ți deorecîți până la Crăciun, No. 6 și 7 va succede irosoliat. Mulțumim pentru cele 5 abonamente.

D. St. Tufesou. — In numărul viitor.

D. N. D. Gavrilescu. — Str. Sălcilor 13 București. Să va trimete regulat.

D. C. Drăgeș. — T. Jiú. In numărul viitor.

D. Gh. Martinescu Sascul. — Mulțumirile noastre pentru abonamente. Dar ban? —

D. I. Georgescu, gara Putești. — Primit abonamentul pe un an. Mulțumim.

D-ra Sofia Lupasou. București. — Primit abonamentul pe o jum. an.

D. S. Crăciunescu. — Vedeți No. 6.—7.

Bibliografii. — Au apărut «Societății de Lectură», alipită pe lângă școlile secundare, de d. Dem. Munteanu-Râmăne, distinsul nostru colaborator. — Prețul 1 lei. Vom face o dare de seamă în No. 6 al revistei, o recomandăm cititorilor noștri.

Din cauza schimbărei de tipografie am fost nevoiți a întârzia cu imprimarea revistei. Revenind însă la tipografia «Aurora» a D-lui Ilie M. Grigoriu cea mai bună din orașul nostru, anunțăm aceasta cu plăcere cititorilor.

Pe lângă un material variat, vom presenta revista imprimată cu cele mai alese și frumoase caractere, cari aci numai la această tipografie le putem avea.

COMITETUL

NOUA TIPOGRAFIE AURORA

Ilie M. Grigoriu

— CONSTANȚA —

Strada Mireea-cel-Mare No. 23

Efectuează ori-ce lucrare atingătoare de arta tipografică, precum: Broșuri, Ziare, Afișe, Programe, Registre, Circulari, Invitații de nuntă, bilete de logodnă și botez, bilete de înmormântare, Facturi, Etichete, Diplome, Cărți de vizită, Ordine de dans, ect. ect., Cu caractere de litere noi, de la cele mai renumite turnătorii din Franța și Germania.

Asemenea aduc la cunoștința Onor. Public, că am înființat și un atelier de legătorie de cărți, obligându-mă a executa ori-ce lucrare atingătoare de această branșă.

Prețurile cele mai reduse și execuțiune promptă.